

Dokumentas atspausdintas iš teismų praktikos paieškos sistemos INFOLEX. Praktika
(www.teismupraktika.lt)

Kortelė:

2248384_RegNr_e2-419-567/2024

<http://www.infolex.lt/tp/2248384>

Civilinė byla Nr. e2-419-567/2024

Teisminio proceso Nr. 2-58-3-00215-2022-2

Procesinio sprendimo kategorijos:

3.4.3.4; 3.4.4.4; 3.4.4.7

(S)

LIETUVOS APELIACINIS TEISMAS

N U T A R T I S

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2024 m. gegužės 30 d.

Vilnius

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėja Neringa Švedienė,

teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjusi civilinę bylą pagal pareiškėjų restruktūrizuojamos uždarnosios akcinės bendrovės „Šiaulių dujotiekio statyba“ direktoriaus L. Č. ir uždarnosios akcinės bendrovės „Laumžirgiai“ atskirąjį skundą dėl Šiaulių apygardos teismo 2024 m. balandžio 15 d. nutarties nepatvirtinti restruktūrizavimo plano, nutraukti

restruktūrizavimo bylą ir iškelti uždarajai akcinei bendrovei „Šiaulių dujotiekio statyba“ bankroto bylą,

n u s t a t ė :

I. Ginčo esmė

1. Šiaulių apygardos teismas 2023 m. sausio 26 d. nutartimi nutarė iškelti uždarajai akcinei bendrovei (toliau – UAB) „Šiaulių dujotiekio statyba“ (toliau – ir įmonė) restruktūrizavimo bylą, nemokumo administratore paskirti UAB „Valnetas“, nustatyti 4 mėnesių terminą nuo nutarties įsiteisėjimo dienos parengti ir pateikti teismui tvirtinti restruktūrizuojamos UAB (toliau – RUAB) „Šiaulių dujotiekio statyba“ restruktūrizavimo planą. Nutartis įsiteisėjo 2023 m. kovo 16 d.

2. 2023 m. lapkričio 23 d. įsiteisėjo Šiaulių apygardos teismo 2023 m. spalio 4 d. nutartis nepatvirtinti RUAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ restruktūrizavimo plano, panaikinti RUAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ 2023 m. liepos 14 d. kreditorių susirinkimo antruoju darbotvarkės klausimu priimtą sprendimą ir perduoti pritarimo RUAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ restruktūrizavimo planui klausimą spręsti iš naujo paveikiamiems kreditoriams grupėse bei įpareigoti nemokumo administratorę UAB „Valnetas“ iki 2023 m. lapkričio 17 d. pateikti teismui tvirtinti restruktūrizavimo planą.

3. Pareiškėjas RUAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ direktorius L. Č. pateikė prašymą patvirtinti įmonės restruktūrizavimo planą. Nurodė, kad 2024 m. vasario 15 d. kreditorių susirinkime įmonės kreditoriai nepagrįstai nepritarė restruktūrizavimo plano projektui, todėl restruktūrizavimo planas tvirtintinas be kreditorių pritarimo. Prieš restruktūrizavimo plano patvirtinimą balsavo kreditorės akcinė bendrovė (toliau – AB) Šiaulių bankas ir UAB „Inertus“, kurios nuo pat restruktūrizavimo bylos inicijavimo pradžios trukdė restruktūrizavimo procesui. Restruktūrizavimo planas atitinka visus Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo (toliau – JANI) reikalavimus, jis yra įvykdomas ir sudaro sąlygas įmonei toliau išlikti gyvybingai bei atsiskaityti su kreditoriais. Kreditorių susirinkime, skaičiuojant kreditorių balsus, buvo laikoma, kad restruktūrizavimo plano paveikiami kreditoriai yra visi įmonės kreditoriai, nors jie nėra suteikę įmonei pagalbos finansiniams sunkumams įveikti, todėl taip skaičiuojant ir kitų, pagalbos neteikusių įmonės kreditorių balsus, buvo pažeistos JANI normos.

4. Pareiškėja (kreditorė) UAB „Laumžirgiai“ pateikė teismui skundą, prašydama panaikinti RUAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ 2024 m. vasario 15 d. kreditorių susirinkimo antruoju darbotvarkės klausimu priimtą sprendimą nepritari RUAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ restruktūrizavimo plano projektui. Nurodė, kad prieš restruktūrizavimo plano projektą balsavo kreditorės AB „Swedbank“, AB Šiaulių bankas ir UAB „Inertus“, kurios negalėjo balsuoti, nes jos nelaikytinos restruktūrizavimo plano paveikiamomis kreditorėmis. Kreditorių susirinkime teisę balsuoti dėl pritarimo restruktūrizavimo planui turėjo tik restruktūrizavimo plano paveikiamos kreditorės, kurios savanoriškai suteikė pagalbą įmonei (UAB „Laumžirgiai“, UAB „Spartis“, UAB „Transalda“, UAB „Jandas“). Kelių kreditorių, kurios nėra suteikusios pagalbos įmonei ir nelaikytinos restruktūrizavimo planu paveikiamomis kreditorėmis, nepritarimas restruktūrizavimo plano projektui gali lemti restruktūrizavimo proceso nutraukimą ir užkirsti kelią kitiems kreditoriams gauti finansinių reikalavimų

patenkinimą. Skundžiamas kreditorių susirinkimo sprendimas pažeidžia įmonės ir restruktūrizavimo plano projektui pritarusių kreditorių interesus, todėl naikintinas.

5. Suinteresuotas asmuo (kreditorė) UAB „Inertus“ prašė skundo netenkinti, nurodė, kad RUAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ susiduria su nemokumu be perspektyvos atkurti mokumą, įmonėje dirba vos 29 darbuotojai, mažėja įmonės pardavimo pajamos, įmonės likvidumo rodikliai yra prasti. Restruktūrizavimo plane nenumatyta esminių pokyčių, dėl kurių įmonės finansinė būklė galėtų labai pagerėti, iš esmės įmonė mokumo atkūrimą sieja su vykdomomis sutartimis, tačiau, atsižvelgiant į prastas įmonės finansinių įsipareigojimų tendencijas, yra akivaizdu, kad įmonė rinkoje yra nekonkurecinga.

6. Suinteresuotas asmuo (kreditorė) AB „Swedbank“ prašė skundo netenkinti, restruktūrizavimo bylą nutraukti ir iškelti RUAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ bankroto bylą. Nurodė, kad kreditoriai, kurių teises ir pareigas tiesiogiai koku nors būdu paveikia restruktūrizavimo plano projekte numatytos priemonės, įskaitant ir prievolės įvykdymo termino atidėjimą ar prievolės įvykdymo išdėstymą per tam tikrą laikotarpį, laikytini restruktūrizavimo plano paveikiamais kreditoriais nepriklausomai nuo to, ar jie yra sudarę susitarimą dėl pagalbos įmonei, ar ne. Restruktūrizavimo plane nenumatyta realių ir pagrįstų priemonių finansiniams sunkumams įveikti. Nuo pat restruktūrizavimo proceso pradžios įmonė negavo naujų užsakymų, nesudarė naujų sutarčių, įmonė planuoja toliau vystyti pagrindinę veiklą, iš skolininkų atgauti lėšas, skolintis, tačiau įmonė iki restruktūrizavimo bylos iškilimo dirbo nuostolingai. Įmonė neturi naujų užsakymų, iš buvusių užsakovų sulaukia daug pretenzijų. 2024 m. kovo 21 d. AB „Swedbank“ pagal du mokėjimo reikalavimus garantijų gavėjui Luminor Bank AS Lietuvos skyriui už įmonę sumokėjo 1 216 880,29 Eur, t. y. įmonės skolos kreditoriams išaugo iki 3,8 mln. Eur. Įmonės veiklos rezultatai, patiriami nuostoliai, nebesudaromos naujos sutartys, nepagrįstos veiklos prognozės, gaunamos milijoninės pretenzijos iš projektų, kuriuose įmonė dalyvavo ir tikėjosi uždirbti, yra tik dalis aplinkybių, pagrindžiančių, kad įmonė neturi objektyvaus ir realaus restruktūrizavimo plano.

7. Suinteresuotas asmuo (kreditorė) AB Šiaulių bankas prašė skundą atmesti ir priteisti bylinėjimosi išlaidas. Nurodė, kad RUAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ restruktūrizavimo planas yra nepagrįstas, nes jame buvo numatyta kiekvienais metais mokėjimus dengti tik 10 proc., nors tai yra pernelyg maža suma ir neatitinka kreditorių lūkesčių. Pagal įmonės finansinę situaciją plane numatomas atsiskaitymas su visais kreditoriais per ketverius metus yra nerealus, nes neaišku, iš kokių pajamų, nesant sutarčių, aiškių veiklos perspektyvų, įmonė sugebės įvykdyti 70 proc. visų įsipareigojimų kreditoriams (1,78 mln. Eur). Įmonės plano finansinės prognozės yra nepagrįstai optimistinės, plane nenurodytos prielaidos ir laukiami esminiai pokyčiai, kurie galėtų pagerinti įmonės finansinę situaciją. Įmonės restruktūrizavimo byloje buvo iškilęs klausimas dėl balsų skaičiavimo ir paveikiamų kreditorių sąvokos aiškinimo. Šiaulių apygardos teismas 2023 m. spalio 4 d. nutartyje pasisakė dėl balsų skaičiavimo, taip pat dėl paveikiamų kreditorių sąvokos ir paveikiamų kreditorių teisių restruktūrizavimo procese. Prieš restruktūrizavimo planą balsavę kreditoriai yra restruktūrizavimo plano paveikiami kreditoriai, todėl jie turėjo teisę balsuoti dėl restruktūrizavimo plano ir jų balsai teisėtai buvo įskaičiuoti į bendrą balsų skaičių. Pagal šiuo metu įmonėje susidariusią finansinę situaciją, nesugebėjimą vykdyti prievolių kreditoriams ilgą laiką, pernelyg didelius įsiskolinimus, turto ir skolinių įsipareigojimų santykį, įmonė gali turėti bankrutuojančio juridinio asmens požymių, todėl įmonės restruktūrizavimo byla turėtų būti nutraukta ir sprendžiamas klausimas dėl bankroto bylos iškilimo.

II. Pirmosios instancijos teismo nutarties esmė

8. Šiaulių apygardos teismas 2024 m. balandžio 15 d. nutartimi nutarė:

8.1. netvirtinti RUAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ restruktūrizavimo plano;

8.2. nutraukti RUAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ restruktūrizavimo bylą;

8.3. netenkinti pareiškėjos UAB „Laumžirgiai“ skundo dėl 2024 m. vasario 15 d. kreditorių susirinkimo sprendimo antruoju darbotvarkės klausimu panaikinimo;

8.4. iškelti UAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ bankroto bylą ir nemokumo administratore paskirti UAB „Jonvita“;

8.5. priteisti AB Šiaulių bankui iš UAB „Laumžirgiai“ 490 Eur bylinėjimosi išlaidas.

9. Teismas nustatė, kad 2024 m. vasario 15 d. įvyko RUAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ kreditorių susirinkimas, kuriame antruoju darbotvarkės klausimu buvo svarstoma dėl pritarimo RUAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ restruktūrizavimo planui. Už pritarimą restruktūrizavimo planui balsavo 58,35 proc. kitų kreditorių grupės, prieš – 25,57 proc. kitų kreditorių grupės ir 100 proc. kreditorių grupės, kurių reikalavimai yra užtikrinti įkeitimu ir hipoteka, todėl sprendimas pritari restruktūrizavimo planui nepriimtas.

10. Teismas pažymėjo, kad dėl paveikiamų kreditorių sąvokos ir paveikiamų kreditorių teisių restruktūrizavimo procese yra pasisakęs Šiaulių apygardos teismas įsiteisėjusia 2023 m. spalio 4 d. nutartimi. Teismas minėtoje nutartyje nurodė, kad restruktūrizavimo plano paveikiamais kreditoriais laikomi visi kreditoriai, kurių prievolių įvykdymo terminai yra suėję, nepriklausomai nuo to, ar jie yra sutikę daryti skolininkei nuolaidas, ar ne. Kadangi pateiktame restruktūrizavimo plane yra numatyta skolininkės pradelstų finansinių reikalavimų tenkinimo tvarka ir grafikas, restruktūrizavimo plano paveikiamais kreditoriais laikomi iš esmės visi kreditoriai, kurių prievolių įvykdymo terminai yra suėję, nepriklausomai nuo to, ar jie yra sutikę daryti skolininkei nuolaidas, ar ne. Lietuvos apeliacinis teismas 2023 m. lapkričio 23 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. e2-1085-910/2023 nutarė Šiaulių apygardos teismo 2023 m. spalio 4 d. nutartį palikti nepakeistą.

11. Teismas konstatavo, kad prieš RUAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ restruktūrizavimo plano pritarimą balsavusios kreditorės AB „Swedbank“, AB Šiaulių bankas ir UAB „Inertus“ yra restruktūrizavimo plano paveikiamos kreditorės, jos turėjo teisę balsuoti dėl restruktūrizavimo plano ir jų balsai teisėtai buvo įskaičiuoti į bendrą balsų skaičių.

12. Teismas nesutiko su pareiškėjos UAB „Laumžirgiai“ argumentais, kad prieš siūlomą kreditorių susirinkimo sprendimą balsavę kreditoriai nėra pateikę įrodymų, jog parengtas restruktūrizavimo plano projektas yra nerealus ir jame numatytais priemonėmis nėra įmanoma atkurti įmonės gyvybingumo bei užtikrinti veiklos tęstinumo. Teismas pažymėjo, kad įstatyme numatyta, jog restruktūrizavimo plane, be kita ko, turi būti nurodytas restruktūrizavimo plane numatytų priemonių ekonominio ir teisinio pagrįstumo vertinimas, apimantis pagrindimą, kad šios priemonės leis juridiniam asmeniui įveikti finansinius sunkumus, išsaugoti gyvybingumą ir išvengti bankroto. Taigi, būtent restruktūrizavimo plano patvirtinimo siekianti restruktūrizuojama įmonė privalo pagrįsti, kad jis realus, įstatyme nėra numatyta, jog prieš restruktūrizavimo plano projektą balsavę kreditoriai turi pateikti įrodymus, jog parengtas restruktūrizavimo plano projektas yra nerealus ir jame numatytais priemonėmis nėra įmanoma atkurti įmonės gyvybingumo bei užtikrinti veiklos tęstinumo.

13. Teismas priėjo išvadą, kad 2024 m. vasario 15 d. priimtas kreditorių susirinkimo sprendimas antruoju darbotvarkės klausimu nepažeidžia JANĮ nuostatų, neprieštaruja įstatymams ir nepažeidžia prieš šį sprendimą balsavusių kreditorių arba kitų asmenų teisių ir įstatymų saugomų interesų, todėl pareiškėjos UAB „Laumžirgiai“ skundą atmetė.

14. Teismas nurodė, kad Šiaulių apygardos teismas 2023 m. spalio 4 d. nutartimi klausimą dėl restruktūrizavimo plano patvirtinimo perdavė spręsti iš naujo paveikiamiems kreditoriams grupėse ir įpareigojo nemokumo administratorę UAB „Valnetas“ iki 2023 m. lapkričio 17 d. pateikti teismui tvirtinti restruktūrizavimo planą. Lietuvos apeliacinis teismas 2023 m. lapkričio 23 d. nutartimi Šiaulių apygardos teismo 2023 m. spalio 4 d. nutartį paliko nepakeistą. Terminas pateikti restruktūrizavimo planą teismui pasibaigė, tačiau nei RUAB „Šiaulių dujotiekio statyba“, nei nemokumo administratorė UAB „Valnetas“ nesikreipė dėl termino pratęsimo.

15. Teismas pažymėjo, kad restruktūrizavimo plano (ne)tvirtinimo klausimas sprendžiamas, vertinant ir atsižvelgiant į JANĮ 111 straipsnio 3 dalies 1–6 punktuose nurodytas aplinkybes ir esant bent vienai iš jų priimama nutartis netvirtinti restruktūrizavimo plano, tačiau įmonės direktorius nebandė įrodyti JANĮ 1111 straipsnio 2 dalyje nurodytų sąlygų, iš esmės vėl nesutikdamas su paveikiamų kreditorių sąvokos aiškinimu ir teigdamas, jog neteisingai skaičiuojami jų balsai, nors apie tai pasisakyta Šiaulių apygardos teismo 2023 m. spalio 4 d. ir Lietuvos apeliacinio teismo 2023 m. lapkričio 23 d. nutartyse.

16. Teismas nustatė, kad įmonė nuo 2024 m. sausio 31 d. turėjo 73 907,39 Eur socialinio draudimo skolą, nuo 2024 m. vasario 19 d. – 91 438,76 Eur, nuo 2024 m. kovo 13 d. – 91 329,21 Eur, o nuo 2024 m. balandžio 3 d. iki 2024 m. balandžio 8 d. – 103 774,82 Eur. Taigi, RUAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ po restruktūrizavimo bylos iškėlimo dienos nemoka mokesčių ir yra skolinga einamuosius mokesčius, o tai, kaip ir kreditorių nepritarimas restruktūrizavimo plano projektui (JANĮ 107 straipsnis), yra savarankiškas pagrindas netvirtinti restruktūrizavimo plano (JANĮ 111 straipsnio 3 dalies 6 punktas).

17. Teismas nurodė, kad RUAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ restruktūrizavimo plano projektas negali būti tvirtinamas ir dėl to, kad jame numatytos priemonės akivaizdžiai nepadės juridiniam asmeniui įveikti finansinių sunkumų, išsaugoti gyvybingumo ir išvengti bankroto. Restruktūrizavimo plano projekte įmonė planuoja toliau vystyti pagrindinę veiklą, iš skolininkų atgauti lėšas, skolintis, tačiau įmonė iki restruktūrizavimo bylos dirbo nuostolingai – 2022 m. patirta 3 548 655 Eur nuostolių, 2023 m. – 1 112 990 Eur, įmonės pardavimų apimtys per 2023 m. itin sumažėjo – sudarė tik 2 660 906 Eur, nors 2020 m. jos sudarė 21 625 749 Eur, 2021 m. – 14 320 429 Eur, 2022 m. – 4 183 239 Eur. Įmonė restruktūrizavimo plano projekte pateikė nepagrįstas ateities prognozes: 2024 m. planuojama (nors nenurodomi būdai) padidinti pardavimų pajamas iki 6 818 000 Eur ir uždirbti 323 600 Eur pelno, 2025 m. planuojama padidinti pardavimų pajamas iki 6 850 000 Eur ir uždirbti 300 000 Eur pelno, 2026 m. planuojama padidinti pardavimų pajamas iki 7 000 000 Eur ir uždirbti 304 000 Eur pelno, 2027 m. planuojama padidinti pardavimų pajamas iki 7 200 000 Eur ir uždirbti 311 400 Eur pelno, nors įmonė iš esmės nesiruošia pokyčiams pagrindinėje veikloje, neturi naujų užsakymų. Restruktūrizavimo plano projekte nurodyta, kad AB „Swedbank“ finansinis reikalavimas yra 207 088,85 Eur, tačiau pagal šios kreditorės pateiktus duomenis 2024 m. kovo 21 d. pagal du mokėjimo reikalavimus garantijų gavėjui Luminor Bank AS Lietuvos skyriui už RUAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ buvo sumokėta 1 216 880,29 Eur. Taigi, ne tik padidėjo šios kreditorės finansinis reikalavimas, bet ir labai išaugo įmonės kreditorių reikalavimų dydis

nuo 2,6 mln. Eur iki 3,8 mln. Eur, t. y. restruktūrizavimo plano projekte nurodyti duomenys neatitinka realios tikrovės.

18. Teismas priėjo išvadą, kad RUAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ restruktūrizavimo plano projekte nurodytos priemonės yra deklaratyvios, tinkamai nedetalizuotos, nepagrįstos objektyviais efektyvumo ir realumo duomenimis, duomenys neatitinka realios tikrovės, dėl to negalima tikėtis, kad plane numatytos priemonės leis iš esmės pagerinti įmonės turtingumą, atsiskaityti su kreditoriais bei išsaugoti įmonės gyvybingumą. Taigi, restruktūrizavimo planas negali būti tvirtinamas ir JANĮ 111 straipsnio 3 dalies 4 punkto pagrindu.

19. Teismas nutarė nutraukti įmonės restruktūrizavimo bylą, nes nėra patvirtintas restruktūrizavimo planas, yra pasibaigęs 6 mėnesių maksimalus įstatymo leidžiamas terminas restruktūrizavimo planui pateikti, įmonė nemoka einamųjų mokesčių.

20. Teismas nustatė, kad pagal 2023 m. gruodžio 31 d. finansinės atskaitomybės duomenis (balansą, pelno (nuostolių) ataskaitą) įmonės turto vertė buvo 3 334 144 Eur, o įsipareigojimai kreditoriams – 3 793 594 Eur, t. y. įsipareigojimai viršija įmonės turto vertę, įmonė patyrė 1 112 990 Eur nuostolių. Taigi, įmonė yra nemoki, ji laiku negali vykdyti turinių prievolių, įmonės įsipareigojimai viršija jos turto vertę, todėl teismas nutarė iškelti UAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ bankroto bylą.

III. Atskirojo skundo ir atsiliepimų į jį argumentai

21. Pareiškėjas RUAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ direktorius L. Č. ir pareiškėja UAB „Laumžirgiai“ atskiruoju skundu prašo panaikinti Šiaulių apygardos teismo 2024 m. balandžio 15 d. nutartį ir klausimą išspręsti iš esmės – tenkinti RUAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ direktoriaus prašymą ir pareiškėjos UAB „Laumžirgiai“ skundą bei patvirtinti UAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ restruktūrizavimo planą. Atskirasis skundas grindžiamas šiais argumentais:

21.1. Teismas nepagrįstai nepatvirtino restruktūrizavimo plano, nutraukė restruktūrizavimo bylą ir iškėlė įmonei bankroto bylą, nes neatsižvelgė, kad 2024 m. vasario 15 d. įmonės kreditorių susirinkime, balsuojant dėl restruktūrizavimo plano projekto patvirtinimo, balsuoti galėjo tik įmonei pagalbos finansiniams sunkumams įveikti suteikę kreditoriai. Suskaičiuojant į balsavimo rezultatus pagalbos įmonei nesuteikusių kreditorių balsus, buvo pažeistos JANĮ normos. Kreditorės AB Šiaulių bankas ir UAB „Inertus“ nuo pat įmonės restruktūrizavimo bylos inicijavimo pradžios trukdė restruktūrizavimo procesui, todėl šios kreditorės neturėjo teisės balsuoti dėl pritarimo restruktūrizavimo plano projektui. Įmonei pagalbos suteikė kreditorės UAB „Laumžirgiai“, UAB „Spartis“, UAB „Transalda“ ir UAB „Jandas“, t. y. šios kreditorės laikytinos restruktūrizavimo plano paveikiamomis kreditorėmis, todėl tik šios kreditorės galėjo balsuoti dėl restruktūrizavimo plano patvirtinimo.

21.2. Pareiškėjams yra žinoma apie Lietuvos apeliacinio teismo 2023 m. lapkričio 23 d. nutartimi suformuotą praktiką dėl paveikiamų kreditorių, tačiau šiuo klausimu nėra pasisakęs Lietuvos Aukščiausiasis Teismas. Be to, iš nurodytos Lietuvos apeliacinio teismo nutarties nėra aišku, kokie kreditoriai laikytini nepaveikiamais, jei iš esmės visi kreditoriai, kuriems skolų grąžinimo terminai yra suėję, laikytini paveikiamais. Toks Lietuvos apeliacinio teismo išaiškinimas neatitinka Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/1023 dėl prevencinio restruktūrizavimo sistemų, skolų panaikinimo procedūrų veiksmingumui didinti, JANĮ nuostatų, JANĮ projekto aiškinamojo rašto, Pasaulio banko atliekamo tyrimo „Doing

Business“, UNCITRAL Nemokumo teisėkūros gairių rekomendacijų, taip pat Lietuvos Respublikos Seimo Biudžeto ir finansų komiteto posėdžio metu vykusios diskusijos dėl teismų praktikos, taikant JANĮ nuostatas.

21.3. Nėra sąžininga ir teisinga sulyginti restruktūrizavimo plano paveikiamus kreditorius su visais kitais įmonės kreditoriais, neketinančiais savanoriškai suteikti pagalbą, juolab kad kreditoriai neskundė teismo nutarčių, kuriomis buvo patvirtinti kreditorių finansiniai reikalavimai, išskiriant paveikiamų ir nepaveikiamų kreditorių sąrašus.

21.4. Kreditorė AB „Swedbank“ nelaikytina paveikiama kreditore, nes jos finansinis reikalavimas užtikrintas įmonės turto įkeitimu, tačiau teismas į tai neatsižvelgė. Už pritarimą restruktūrizavimo plano projektui balsavo didžioji dauguma kreditorių, todėl negali būti teikiamas prioritetas kreditorėms, kurios siekia iškelti įmonei bankroto bylą. Restruktūrizavimo planui nepritarusios kreditorės nepateikė įrodymų, kad restruktūrizavimo plano projektas yra nerealus ir jame nustatytomis priemonėmis nėra galimybės atkurti įmonės gyvybingumo ir užtikrinti veiklos tęstinumo, tačiau teismas į tai neatsižvelgė.

21.5. Teismas turėjo pagrindą panaikinti įmonės kreditorių susirinkimo sprendimą ir patvirtinti įmonės restruktūrizavimo planą, nes jis atitinka visus JANĮ reikalavimus. Kol nėra patvirtintas restruktūrizavimo planas, įmonės finansiniai rezultatai negali gerėti, nes dėl neaiškaus įmonės teisinio statuso potencialūs užsakovai susilaiko nuo naujų sutarčių sudarymo. Šiuo metu negerėjantys įmonės finansiniai rodikliai yra kelių kreditorių sąmoningo restruktūrizavimo proceso stabdymo pasekmė.

21.6. Teismas nepagrįstai nurodė, kad įmonė nemoka mokesčių. Pridedama įmonės 2024 m. balandžio 24 d. pažyma patvirtina, kad įmonė 2023 m. kovo 17 d.–2024 m. kovo 31 d. laikotarpiu sumokėjo 603 406,92 Eur mokesčių. Kita vertus, prašymas patvirtinti restruktūrizavimo planą pateiktas pagal JANĮ 1111 straipsnio nuostatas, todėl teismas neturėjo vadovautis JANĮ 107 straipsniu, juolab kad teismas nenustatė, jog restruktūrizavimo planas neatitinka JANĮ 104–106, 110 straipsnių, 1111 straipsnio 2 dalies 2 punkto b) papunkčio sąlygos. Teismas nenustatė ir kitų sąlygų, kurios užkirstų galimybę patvirtinti restruktūrizavimo planą.

21.7. Teismas nepagrįstai nurodė, kad įmonės turtas mažėja. Restruktūrizavimo plane buvo nurodyta buhalterinė likutinė turto vertė, o ne rinkos vertė. Turto vertė mažėjo, nes buvo skaičiuojamas turto nusidėvėjimas. Šiuo metu yra siekiama atlikti įmonės turto vertės nustatymą.

21.8. Teismas nepagrįstai nurodė, kad įmonė nepagrindė restruktūrizavimo plane 2024–2027 m. planuojamų gauti pajamų. Teisės aktai nenumato tokios pareigos, o nustato tik rekomendacijas. Jei teismui trūko informacijos dėl planuojamų gauti pajamų, tai galėjo pasiūlyti ją pateikti.

21.9. Įmonės sutarčių skaičius nesumažėjo nuo 8 iki 3, nes įmonė per restruktūrizavimo laikotarpį sudarė eilę sutarčių, kurių mastas nėra didelis, todėl jos restruktūrizavimo plane nebuvo nurodytos. Šiuo metu renkami duomenys apie sudarytas sutartis. Be to, įmonė vienoje civilinėje byloje yra ieškovė ir iš generalinės rangovės UAB „Alvora“ reikalauja priteisti 4 670 709,87 Eur.

21.10. Įmonei iškelta restruktūrizavimo byla, o tai lemia ribojimą vykdyti turtines prievoles, todėl aplinkybė, kad įmonė laiku negali vykdyti turtinių prievolių, neturi būti vertinama, kaip pagrindžianti įmonės nemokumą.

21.11. Įmonei nebuvo žinoma, kad teismas nepatvirtins restruktūrizavimo plano, todėl įmonė neturėjo galimybės atlikti įmonei priklausančio turto vertinimo, siekiant pagrįsti realią turimo turto vertę.

22. Atsiliepime į atskirąjį skundą suinteresuotas asmuo AB „Swedbank“ prašo atskirąjį skundą atmesti ir palikti pirmosios instancijos teismo nutartį nepakeistą. Atsiliepime nurodomi tokie atsikirtimai:

22.1. Dėl restruktūrizavimo plano projekto turi balsuoti ne tik tie kreditoriai, kurie pasirašė susitarimus su įmone dėl pagalbos finansiniams sunkumams įveikti ar pačios įmonės pasirinkti kreditoriai. Juridiniam asmeniui suteikiama pagalba finansiniams sunkumams įveikti gali būti suteikiama tiek sudarant JANĮ 10 straipsnio 1 dalyje nurodytą susitarimą, tiek sutinkant su restruktūrizavimo plane numatomų pagalbos priemonių teikimu. Susitarimo su skolininke dėl pagalbos finansiniams sunkumams įveikti esminė reikšmė yra skiriama nemokumo bylos inicijavimo stadijoje, nes tai įstatyminis įpareigojimas šalims pasinaudoti ikiteismine ginčo sureguliuavimo procedūra.

22.2. Įmonės restruktūrizavimo plano projektas nenumato objektyvių, realių ir pagrįstų priemonių finansiniams sunkumams įveikti bei yra deklaratyvus. Įmonė nemoka einamųjų mokesčių ir mokesčių, įsiskolinimai auga, nėra sėkmingos veiklos perspektyvų.

22.3. Teismas pagrįstai nutraukė įmonės restruktūrizavimo bylą ir iškėlė įmonei bankroto bylą. Restruktūrizavimo planas pateiktas tvirtinti, praleidus įstatymo ir teismo nustatytą terminą planui pateikti.

22.4. Apeliantai nepateikė įrodymų, kad įmonė yra moki. Įmonės įsipareigojimais kreditoriams viršija įmonės turto vertę, skolos nuolat auga, darbuotojų skaičius mažėja, todėl teismas pagrįstai iškėlė įmonei bankroto bylą.

23. Atsiliepime į atskirąjį skundą suinteresuotas asmuo UAB „Inertus“ prašo atskirąjį skundą atmesti ir palikti pirmosios instancijos teismo nutartį nepakeistą. Atsiliepime nurodomi tokie atsikirtimai:

23.1. Apeliantų argumentai dėl kreditorių balsavimo teisės yra nepagrįsti, nes visi kreditoriai, nepriklausomai nuo to, ar jie yra sudarę susitarimą dėl pagalbos, laikytini paveikiamais restruktūrizavimo plano kreditoriais, nes priešingu atveju būtų iškreipta restruktūrizacijos esmė.

23.2. Teismas pagrįstai nutraukė įmonės restruktūrizavimo bylą ir iškėlė bankroto bylą, nes įmonė nemoka einamųjų mokesčių, jos skolos didėja, yra pasibaigęs maksimalus įstatyme nustatytas terminas pateikti restruktūrizavimo planą, įmonės skolos viršija turto vertę.

24. Atsiliepime į atskirąjį skundą suinteresuotas asmuo AB Šiaulių bankas prašo atskirąjį skundą atmesti ir palikti pirmosios instancijos teismo nutartį nepakeistą. Atsiliepime nurodomi tokie atsikirtimai:

24.1. Įmonės restruktūrizavimo byloje klausimas dėl balsų skaičiavimo ir paveikiamų kreditorių sąvokos buvo išspręstas Šiaulių apygardos teismo 2023 m. spalio 4 d. nutartimi ir Lietuvos apeliacinio teismo 2023 m. lapkričio 23 d. nutartimi. Pirmosios instancijos teismas, priimdamas skundžiamą nutartį, vadovavosi teismų suformuotais išaiškinimais, todėl apeliančių argumentai dėl balsų skaičiavimo ir paveikiamų kreditorių yra nepagrįsti.

24.2. Teismas pagrįstai nepatvirtino įmonės restruktūrizavimo plano, nes jis yra nerealus ir neįgyvendinamas. Plane nurodytos finansinės prognozės yra nepagrįstai optimistinės, nenurodant prielaidų ir esminių pokyčių, kurie galėtų pagerinti įmonės finansinę situaciją.

24.3. Įmonė yra skolinga valstybei, skolos nuolat didėja, darbuotojų skaičius mažėja. Teismas pagrįstai pripažino, kad įmonė yra nemoki.

25. Atsiliepime į atskirąjį skundą suinteresuotas asmuo UAB „Verslo invazija“ prašo atskirąjį skundą atmesti ir palikti pirmosios instancijos teismo nutartį nepakeistą. Atsiliepime nurodomi tokie atsikirtimai:

25.1. Apeliančių argumentai dėl restruktūrizavimo planų paveikiamų ir nepaveikiamų kreditorių balsų (ne)skaičiavimo yra nepagrįsti, nes pačiame restruktūrizavimo plane nurodyta, kad prievolių visiems kreditoriams vykdymas išdėstomas 4 metų laikotarpiui, t. y. pagal restruktūrizavimo planą paveikiamais kreditoriais laikytini visi įmonės kreditoriai. Be to, klausimas dėl balsų skaičiavimo šioje byloje buvo išspręstas įsiteisėjusiais teismų procesiniais sprendimais, dėl kurių pasisakė pirmosios instancijos teismas.

25.2. Nagrinėjamu atveju iš pareiškėjos UAB „Laumžirgiai“ skundo dėl įmonės 2024 m. vasario 15 d. kreditorių susirinkimo sprendimo panaikinimo metaduomenų matyti, kad ši dokumentą parengė įmonės nemokumo administratorės UAB „Valnetas“ įgaliotas asmuo Virginijus Sagatauskas, kuris buvo kreditorių susirinkimo pirmininku.

25.3. Pirmosios instancijos teismas pagrįstai nepatvirtino įmonės restruktūrizavimo plano, nes jam nepritarė kreditoriai, planas pateiktas pasibaigus įstatymo ir teismo nustatytam terminui. Nutartis iškelti įmonei restruktūrizavimo bylą įsiteisėjo dar 2023 m. kovo 17 d., todėl restruktūrizavimo planas turėjo būti pateiktas tvirtinti iki 2023 m. liepos 17 d. Pirmosios instancijos teismas 2023 m. spalio 4 d. nutartimi nustatė terminą iki 2023 m. lapkričio 17 d. pateikti restruktūrizavimo planą, tačiau įmonės kreditorių susirinkimas buvo sušauktas tik 2024 m. vasario 15 d., t. y. po teismo 2024 m. sausio 16 d. raginimo pateikti informaciją.

25.4. Restruktūrizavimo planas neatitinka JANĮ 1111 straipsnio 2 dalies reikalavimų, nes įmonės vadovas nepateikė informacijos, kad kitų kreditorių grupės kreditorių reikalavimai nebūtų patenkinti bankroto atveju, taip pat įvertinus ir kreditorių reikalavimų tenkinimo galimybių vertinę išraišką juridinio asmens pardavimo atveju. Taigi, teismas iš viso neprivalėjo detaliau aptarti kitų restruktūrizavimo plano (ne)tvirtinimo sąlygų.

25.5. Įmonės vadovo pateiktas tvirtinti restruktūrizavimo planas iš esmės atitinka pradinį restruktūrizavimo planą, kurio įmonės kreditoriai nepatvirtino pirmajame kreditorių susirinkime. Restruktūrizavimo plane nurodyta neaiški, neskaidri turto realizavimo, nuomos ir nurašymo tvarka, nors tokią tvarką pagal įstatymą gali nustatyti tik kreditorių susirinkimas. Plane taip pat nėra informacijos apie naują finansavimą, gautinų paskolų dydį, kreditavimo sutarčių įvykdymo užtikrinimo būdus ir kitus finansavimo šaltinius. Įmonė eilę metų dirba nuostolingai, todėl neaišku, kaip restruktūrizavimo plane numatytas tos pačios nuostolingos

veiklos vykdymas padės įveikti finansinius sunkumus ir atsiskaityti su kreditoriais. Įmonė negali mokėti einamųjų įmokų, mokesčių, atleidžia darbuotojus, todėl restruktūrizavimo plane nurodytos pajamų ir pelno gavimo prognozės yra nerealiai. Restruktūrizavimo planas yra ne tik neįgyvendinamas, bet ir neaktualus, nes į planą neįtraukta daugiau nei 1,2 mln. Eur padidėjusi skola kreditoriui AB „Swedbank“, nenurodyta duomenų apie dvigubai sumažėjusį darbuotojų skaičių.

25.6. Teismas pagrįstai nutraukė restruktūrizavimo bylą ir iškėlė įmonei bankroto bylą, nes įmonė ilgą laiką nevykdo ir negalės vykdyti prievolių kreditoriams, todėl savalaikis bankrotas leis kreditoriams bent iš dalies patenkinti finansinius reikalavimus ir sustabdyti nekontroliuojamą skolų augimą.

Teismas

k o n s t a t u o j a:

IV. Apeliacinės instancijos teismo nustatytos bylos aplinkybės, teisiniai argumentai ir išvados

Dėl apeliacijos ribų

26. Nagrinėjamoje byloje sprendžiamas klausimas, ar pirmosios instancijos teismo nutartis nepatvirtinti restruktūrizavimo plano, nutraukti restruktūrizavimo bylą ir iškelti UAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ bankroto bylą yra pagrįsta ir teisėta. Šį klausimą apeliacinės instancijos teismas sprendžia vadovaudamasis atskirojo skundo faktiniu ir teisiniu pagrindais bei patikrina, ar nėra absoliučių nutarties negaliojimo pagrindų (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 320, 338 straipsniai). Absoliučių skundžiamos teismo nutarties negaliojimo pagrindų apeliacinės instancijos teismas nenustatė, civilinė byla nagrinėjama, neperžengiant atskirojo skundo ribų.

Dėl naujų įrodymų ir rašytinių paaiškinimų

27. Apeliacinės instancijos teisme yra ribojamas naujų įrodymų pateikimas (CPK 314 ir 338 straipsniai). Teismas priima nagrinėti tik tuos įrodymus, kurie patvirtina arba paneigia turinčias reikšmės bylai aplinkybes (CPK 180 straipsnis). Taikydamas CPK 314 straipsnyje nustatytas išimtis ir sprenddamas dėl naujai pateikiamų įrodymų priėmimo apeliacinės instancijos teismas patikrina: ar buvo objektyvi galimybė pateikti juos bylą nagrinėjant pirmosios instancijos teisme; ar vėlesnis įrodymų pateikimas neužvilkins bylos nagrinėjimo; ar naujai prašomas priimti įrodymas turės įtakos sprendžiant šalių ginčą; ar šalis nepiktinaudžiauja įrodymų vėlesnio pateikimo teismui teise (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. spalio 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-237-684/2019).

28. Prie atskirojo skundo apeliantai, siekdami pagrįsti atskirojo skundo argumentus, pateikė naują įrodymą – įmonės 2024 m. balandžio 24 d. pažymą, kad įmonė 2023 m. kovo 17 d.–2024 m. kovo 31 d. laikotarpiu sumokėjo 603 406,92 Eur mokesčių.

29. 2024 m. gegužės 14 d. apeliantas RUAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ direktorius L. Č., siekdamas įrodyti, kad įmonės skolos yra mažesnės už jos turta, pateikė prašymą (dokumento registracijos Nr. DOK-2058) priimti naujus įrodymus:

29.1. įmonės 2024 m. kovo 31 d. balansą;

29.2. viešosios įstaigos (toliau – VŠĮ) „Emprekis“ 2024 m. balandžio 25 d. pažymą apie automobilių vidutinės rinkos vertes, kurioje nurodoma, jog įmonei priklausančio kilnojamojo turto vertė yra ne 190 407,40 Eur, o 2 050 023 Eur;

29.3. RUAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ 2024 m. gegužės 13 d. pažymą apie įmonės turto vertę.

30. Atsižvelgdamas į tai, kad apeliančių pateiktais naujais įrodymais grindžiamos teisingam klausimo išsprendimui reikšmingos aplinkybės, apeliacinės instancijos teismas prieina išvadą, jog yra pagrindas priimti apeliančių pateiktus naujus įrodymus (įmonės 2024 m. kovo 31 d. balansą, įmonės 2024 m. balandžio 24 d. pažymą, VŠĮ „Emprekis“ 2024 m. balandžio 25 d. pažymą ir RUAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ 2024 m. gegužės 13 d. pažymą), nes jų priėmimas neužvilkins bylos nagrinėjimo ir užtikrins teisingą bylos išnagrinėjimą.

31. 2024 m. gegužės 29 d. apeliantas RUAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ direktorius L. Č., siekdamas įrodyti, kad įmonė sėkmingai baigė ilgai trukusias derybas ir yra realu atkurti įmonės mokumą, pateikė prašymą (dokumento registracijos Nr. DOK-2299) priimti naują įrodymą – 2024 m. gegužės 29 d. ketinimų protokolą, su kuriuo neleisti susipažinti dalyvaujantiems byloje asmenims ir įmonės kreditoriams. Šio naujo įrodymo apeliantas negalėjo pateikti pirmosios instancijos teisme, nes jis buvo sudarytas tik 2024 m. gegužės 29 d.

32. Apeliacinės instancijos teismas nepriima 2024 m. gegužės 29 d. ketinimų protokolo, kuris yra deklaratyvaus pobūdžio, neturintis sąsajumo su konkrečiais įsipareigojimais atkurti RUAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ mokumą ir gyvybingumą. Siekiant užtikrinti 2024 m. gegužės 29 d. ketinimų protokolo konfidencialumą, apeliacinės instancijos teismas nurodo palikti Lietuvos teismų informacinėje sistemoje (toliau – LITEKO) uždėtą neviešinimo žymą prie Lietuvos apeliacinio teismo civilinės bylos Nr. e2-419-567/2024 dokumento registracijos Nr. DOK-2299.

33. Suinteresuotas asmuo UAB „Verslo invazija“ 2024 m. gegužės 29 d. pateikė rašytinius paaškinimus (dokumento registracijos Nr. DOK-2300), kuriuos prašo priimti ir nagrinėti kartu su kita bylos medžiaga.

34. Apeliacinės instancijos teismas prieina išvadą, kad suinteresuotas asmuo UAB „Verslo invazija“, nurodydamas rašytiniuose paaškinimuose aplinkybes, kurios nebuvo vertintos, priimant skundžiamą nutartį pirmosios instancijos teisme, siekia papildyti atsiliepimą į atskirąjį skundą, tačiau įstatymas tokios teisės, pasibaigus atsiliepimo į atskirojo skundą padavimo terminui, nesuteikia. Vien tai, kad suinteresuotas asmuo UAB „Verslo invazija“ nesutikimą su apelianto prašymu (dokumento registracijos Nr. DOK-2058) priimti naujus įrodymus išdėstė procesiniame dokumente, pavadintame rašytiniais paaškinimais, nesudaro pagrindo nesivadovauti draudimu pildyti ar keisti atskirąjį skundą ar atsiliepimą į atskirąjį skundą, pasibaigus jų pateikimo terminui. Šio suinteresuoto asmens išdėstyti rašytiniai paaškinimai dėl įmonės turto ir skolų santykio yra nauji argumentai.

35. Pasibaigus atsiliepimo į atskirąjį skundą padavimo terminui, nebegalima nurodyti naujų, įstatymo nustatytu terminu pateiktame atsiliepime į atskirąjį skundą nenurodytų, argumentų, faktinių aplinkybių, nebegalima keisti atsiliepimo į atskirąjį skundą pagrindo ir dalyko. Šis draudimas susijęs su apeliacinio proceso paskirtimi ir ypatumais, proceso dalyvių lygiateisiškumo užtikrinimu bei su tuo, kad būtent ne tik atskirojo skundo pagrindas ir dalykas,

bet ir atsiliepimai į atskirąjį skundą apibrėžia apeliacinio proceso ribas. Dėl šių priežasčių suinteresuoto asmens UAB „Verslo invazija“ rašytiniai paaškinimai nepriimami kaip atsiliepimo į atskirąjį skundą papildymas (CPK 320 straipsnio 1 dalis, 323, 338 straipsniai).

Dėl restruktūrizavimo plano (ne)patvirtinimo

36. Nagrinėjamu atveju apeliantai (įmonės vadovas ir kreditorė), nesutikdami su pirmosios instancijos teismo išvadomis, nurodė, kad teismas turėjo patvirtinti restruktūrizavimo planą, nes įmonės 2024 m. vasario 15 d. kreditorių susirinkime prieš restruktūrizavimo plano patvirtinimą balsavę kreditoriai neturėjo teisės balsuoti dėl pritarimo restruktūrizacijos plano projektui, t. y. už restruktūrizavimo plano patvirtinimą turėjo teisę balsuoti tik restruktūrizavimo planu paveikiami kreditoriai.

37. Pagal JANĮ 2 straipsnio 9 dalį juridinio asmens restruktūrizavimo plano paveikiamu kreditoriumi yra laikomas kreditorius, kurio civilines teises ir (ar) pareigas dėl juridiniam asmeniui suteikiamos pagalbos finansiniams sunkumams įveikti tiesiogiai sukuria, pakeičia ar panaikina juridinio asmens restruktūrizavimo planas. To paties straipsnio 18 dalyje nurodyta, kad pagalba juridinio asmens finansiniams sunkumams įveikti yra laikoma kreditorių suteikiama pagalba juridiniam asmeniui sunkumams įveikti, apimanti reikalavimo įvykdyti prievolę termino atidėjimą, reikalavimo įvykdyti prievolę ar jos dalį atsisakymą, prievolės pakeitimą kita prievole ir kt.

38. Susitarimą dėl pagalbos sudaro juridinis asmuo ir kreditoriai, kurių civilines teises ir (ar) pareigas dėl jų suteikiamos pagalbos juridiniam asmeniui finansiniams sunkumams įveikti tiesiogiai sukuria, pakeičia ar panaikina šis susitarimas (JANĮ 10 straipsnio 1 dalis).

39. Pagal JANĮ 106 straipsnio 1 dalį restruktūrizavimo plano projektui turi pritarti juridinio asmens dalyviai ir restruktūrizavimo plano paveikiami kreditoriai grupėse. JANĮ 107 straipsnio 2 dalyje nurodoma, kad kreditoriai pritarė restruktūrizavimo plano projektui, jeigu kiekvienoje kreditorių grupėje restruktūrizavimo plano projektui pritarė restruktūrizavimo plano paveikiami kreditoriai, kurių reikalavimų suma vertine išraiška sudaro daugiau kaip 1/2 visų teismo patvirtintų šios grupės kreditorių reikalavimų sumos.

40. Pagal JANĮ 108 straipsnį juridinio asmens kreditoriai, vykstant restruktūrizavimo procesui, skirstomi į dvi grupes: 1) kreditorius, kurių reikalavimai užtikrinti įkeitimu ir (ar) hipoteka (JANĮ 108 straipsnio 1 dalies 1 punktas); 2) kitus kreditorius (JANĮ 108 straipsnio 1 dalies 2 punktas). Tomis pačiomis aplinkybėmis visi tos pačios grupės kreditoriai turi vienodas teises ir pareigas (JANĮ 108 straipsnio 2 dalis). Restruktūrizavimo proceso metu kreditorių reikalavimai tenkinami restruktūrizavimo plane nustatyta tvarka ir terminais, remiantis JANĮ 94 straipsnyje įtvirtinta kreditorių reikalavimų tenkinimo eile ir etapais (JANĮ 113 straipsnio 1 dalis).

41. Už restruktūrizavimo plano parengimą atsako juridinio asmens vadovas (JANĮ 104 straipsnio 1 dalis). Restruktūrizavimo planas turi atitikti JANĮ 104 straipsnio 2 dalyje keliamus reikalavimus. Restruktūrizuojamo juridinio asmens restruktūrizavimo plane, be kita ko, turi būti nurodyta juridinio asmens kreditorių, tarp jų ir tų, su kuriais vyksta teisminiai ginčai, sąrašas (JANĮ 104 straipsnio 2 dalies 5 punktas); taip pat restruktūrizavimo plano paveikiamų kreditorių pagal kreditorių grupes sąrašas ir kreditorių, kurie nėra paveikiami restruktūrizavimo plano, sąrašas pagal kreditorių grupes, kuriame pateikiama informacija, kaip kreditoriai yra paveikiami ir (arba) kodėl nėra paveikiami restruktūrizavimo plano (JANĮ 104 straipsnio 2

dalies 6 punktas); kreditorių pagalba finansiniams sunkumams įveikti (JANĮ 104 straipsnio 2 dalies 10 punktas).

42. Pagal 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/1023 dėl prevencinio restruktūrizavimo sistemų, skolų panaikinimo ir draudimo verstis veikla ir priemonių restruktūrizavimo, nemokumo ir skolų panaikinimo procedūrų veiksmingumui didinti, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2017/1132 (toliau – Direktyva), preambulės 43, 64 punktus ir 2 straipsnio 1 dalies 2 punktą paveiktos šalys – tai kreditoriai, įskaitant, kai taikytina pagal nacionalinę teisę, darbuotojus, arba kreditorių grupės ir, kai taikytina pagal nacionalinę teisę, dalininkai, kurių atitinkamai reikalavimams arba interesams restruktūrizavimo planas daro tiesioginį poveikį (Direktyvos 2 straipsnio 1 dalies 2 punktas). Kreditoriams, kuriems restruktūrizavimo planas daro poveikį, įskaitant darbuotojus, ir, jei nacionalinė teisė tai leidžia, dalininkams turėtų būti suteikta teisė balsuoti dėl restruktūrizavimo plano priėmimo. Valstybės narės turėtų galėti numatyti ribotas šios taisyklės išimtis. Šalys, kurioms restruktūrizavimo planas poveikio nedaro, neturėtų turėti teisės balsuoti dėl šio plano, ir tvirtinant bet kokį planą neturi būti reikalingas jų pritarimas (Direktyvos preambulės 43 punktas). Restruktūrizavimo planas turėtų įpareigojantį poveikį tik toms paveiktoms šalims, kurios dalyvavo tą planą priimant (Direktyvos preambulės 64 punktas, 15 straipsnio 2 dalis).

43. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad apeliacinės instancijos teismo nutartis, kuria išnagrinėtas atskiras skundas dėl pirmosios instancijos teismo nutarties patvirtinti juridinio asmens restruktūrizavimo planą (arba jo nepatvirtinti), kasacine tvarka nėra skundžiama (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. lapkričio 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-7-212-469/2021).

44. Lietuvos apeliacinis teismas, aiškindamas JANĮ nuostatas dėl restruktūrizavimo plano paveikiamų kreditorių sąvokos, yra išaiškinęs, kad juridiniam asmeniui suteikiama pagalba finansiniams sunkumams įveikti neturėtų būti siejama išimtinai tik su kreditoriaus savanorišku sutikimu, patvirtinamu (žodžiu, rašytiniu), atitinkamai modifikuoti prievolę skolininkui ir (ar) kitaip padėti jam įveikti finansinius sunkumus. Priemonės, kuriomis bus siekiama įveikti finansinius sunkumus gali būti įvairios – tame tarpe plane numatomi atitinkami kreditorių finansinių reikalavimų tenkinimo terminai – neabejotinai paveikia kreditorių teises, todėl tokie kreditoriai, nepaisant to, kad nėra sudarę atskiro susitarimo su skolininku pratęsti prievolės jiems įvykdymo terminą, išdėstyti prievolės įvykdymą ar kitaip padėti skolininkui įveikti finansinius sunkumus, taip pat laikytini restruktūrizavimo plano paveikiamais kreditoriais. Taigi, dėl restruktūrizavimo plano projekto turi balsuoti ne tik tie kreditoriai, kurie pasirašė susitarimus su skolininku dėl pagalbos finansiniams sunkumams įveikti (Lietuvos apeliacinio teismo 2020 m. liepos 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e2-1014-553/2020; 2020 m. lapkričio 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e2-1683-553/2020; 2023 m. rugsėjo 28 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e2-953-798/2023).

45. Taigi, sprendžiant klausimą dėl restruktūrizavimo plano (ne)patvirtinimo, (ne)paveikiamų kreditorių balsų skaičiavimo, turi būti vadovujamasi aktualia Lietuvos apeliacinio teismo suformuota praktika, todėl apeliančių argumentai, kad nurodytais klausimais teismų praktika dar nėra suformuota, nes dėl to nepasisakė kasacinis teismas, atmestini, kaip nepagrįsti.

46. Taigi, „paveikiamų kreditorių“ ir „restruktūrizavimo plano paveikiamų kreditorių“ sąvokos yra skirtingos. Pagal nurodytą teisinį reglamentavimą ir teismų praktiką dėl (ne)pritrimo restruktūrizavimo plano projektui turi teisę balsuoti restruktūrizavimo plano paveikiami

kreditoriai, tačiau skaičiuojant kreditorių susirinkimo balsavimo rezultatus dėl (ne)pritarimo restruktūrizavimo plano projektui, turi būti atsižvelgiama į visų teismo patvirtintų kreditorių reikalavimų sumą atitinkamoje kreditorių grupėje. Siekiant efektyvaus ir veiksmingo restruktūrizavimo proceso bei apsaugoti tiek restruktūrizuojamo juridinio asmens, tiek visų jo kreditorių (restruktūrizavimo plano paveikiamų ir nepaveikiamų) interesus, būtina tinkamai apibrėžti, kokie kreditoriai pripažintini paveikiamais restruktūrizavimo plano. Pareiga restruktūrizavimo plane nurodyti, kurie kreditoriai yra laikomi restruktūrizavimo plano paveikiamais kreditoriais, nurodant, kurie ir kaip yra paveikiami, o kurie ir kodėl nėra paveikiami restruktūrizavimo plano, tenka juridinio asmens vadovui, kuriam geriausiai yra žinoma juridinio asmens finansinė padėtis, galimybės, verslo ypatumai, reikalinga konkreti kreditorių pagalba, kuri gali būti suteikiama tiek sudarant JANĮ 10 straipsnio 1 dalyje nurodytą susitarimą, tiek sutinkant su restruktūrizavimo plane numatomų pagalbos priemonių teikimu.

47. Nagrinėjamu atveju nustatyta, kad 2024 m. vasario 15 d. RUAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ kreditorių susirinkime antruoju darbotvarkės klausimu buvo priimtas sprendimas nepritarti restruktūrizavimo plano projektui, t. y. už pritarimą pateiktam planui balsavo 58,35 proc. kitų kreditorių grupės (1 415 582,82 Eur nuo visų kitų patvirtintų kreditorių grupės reikalavimų sumos), prieš 25,57 proc. kitų kreditorių grupės (613 569,12 Eur) ir 100 proc. kreditorių grupės (207 008,85 Eur), kurių reikalavimai yra užtikrinti įkeitimu ir hipoteka.

48. Apeliacinės instancijos teismas pažymi, kad klausimas dėl paveikiamų kreditorių sąvokos ir paveikiamų kreditorių teisių restruktūrizavimo procese, sprendžiant pradinio restruktūrizavimo plano patvirtinimo klausimą, įmonės restruktūrizavimo byloje buvo pasisakęs pirmosios instancijos teismas 2023 m. spalio 4 d. nutartimi, kurią Lietuvos apeliacinis teismas 2023 m. lapkričio 23 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. e2-1085-910/2023 paliko nepakeistą. Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad restruktūrizavimo plano paveikiamais kreditoriais laikomi visi kreditoriai, kurių prievolių įvykdymo terminai yra suėję, nepriklausomai nuo to, ar jie yra sutikę daryti skolininkei nuolaidas, ar ne. Kadangi pateiktame restruktūrizavimo plane yra numatyta skolininkės pradelstų finansinių reikalavimų tenkinimo tvarka ir grafikas, restruktūrizavimo plano paveikiamais kreditoriais laikomi iš esmės visi kreditoriai, kurių prievolių įvykdymo terminai yra suėję, nepriklausomai nuo to, ar jie yra sutikę daryti skolininkei nuolaidas, ar ne. Apeliacinės instancijos teismas, pritardamas pirmosios instancijos teismo motyvams, papildomai nurodė, kad kreditoriai, kurių teises ir pareigas tiesiogiai kokiu nors būdu paveikia restruktūrizavimo plano projekte numatytos priemonės, įskaitant ir prievolės įvykdymo termino atidėjimą ar prievolės įvykdymo išdėstymą per tam tikrą laikotarpį, laikytini restruktūrizavimo plano paveikiamais kreditoriais nepriklausomai nuo to, ar jie yra sudarę JANĮ 10 straipsnio 1 dalyje numatytą susitarimą, ar ne. Priešingas aiškinimas reikštų, kad restruktūrizavimo plane galėtų būti numatytos tik tos pagalbos juridiniam asmeniui finansiniams sunkumams įveikti priemonės, kurias kreditoriai sutiktų teikti tik sudarydami JANĮ 10 straipsnio 1 dalyje numatytą susitarimą, ir jos negalėtų niekaip paveikti kitų juridinio asmens kreditorių teisių bei pareigų. Nepriklausomai nuo to, ar RUAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ restruktūrizavimo byloje teismo patvirtinti kreditoriai yra sudarę JANĮ 10 straipsnio 1 dalyje numatytus susitarimus, ar ne, atsižvelgus į prašomo patvirtinti restruktūrizavimo plano sąlygas, visi jie pripažintini restruktūrizavimo plano paveikiamais kreditoriais ir, atitinkamai, turinčiais teisę balsuoti dėl (ne)pritarimo restruktūrizavimo planui.

49. Pagal CPK 182 straipsnio 2 punktą nereikia įrodinėti aplinkybių nustatytų įsiteisėjusiu teismo sprendimu kitoje civilinėje byloje, kurioje dalyvavo tie patys asmenys, išskyrus atvejus,

kai teismo sprendimas sukelia teises pasekmes ir nedalyvaujantiems byloje asmenims (prejudiciniai faktai). Tarpinės nutartys, kuriomis byla neišsprendžia iš esmės, neturi res judicata (teismo išspręstos bylos) galios (Lietuvos apeliacinio teismo 2023 m. sausio 12 d. nutartį civilinėje byloje Nr. e2-72-553/2023).

50. Pažymėtina, kad RUAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ kreditorių ir jų finansinių reikalavimų sąrašas bei paveikiamų kreditorių ir jų finansinių reikalavimų sąrašas buvo patvirtintas Šiaulių apygardos teismo 2023 m. gegužės 18 d. nutartimi. Įmonės kreditorių finansiniai reikalavimai buvo tikslinami 2023 m. gegužės 23 d., 2023 m. birželio 7 d., 2023 m. birželio 14 d., 2023 m. birželio 15 d., 2023 m. birželio 20 d., 2023 m. birželio 21 d., 2023 m. liepos 12 d., 2023 m. liepos 24 d., 2023 m. rugpjūčio 10 d., 2023 m. lapkričio 22 d., 2024 m. sausio 15 d., 2024 m. balandžio 8 d. ir 2024 m. balandžio 9 d. nutartimis, tačiau nė viena iš nurodytų nutarčių nebuvo patvirtintas restruktūrizavimo plano visų paveikiamų kreditorių finansinių reikalavimų sąrašas. Bylai aktualus RUAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ restruktūrizavimo planas buvo parengtas ir pateiktas svarstyti 2024 m. vasario 15 d. kreditorių susirinkime, todėl 2023 m. gegužės 23 d. nutartimi tvirtinant RUAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ kreditorių ir jų finansinių reikalavimų sąrašą bei vėlesnėmis nutartimis jį tikslinant, restruktūrizavimo plano projektas nebuvo parengtas ir pateiktas teismui, todėl, sprendžiant dėl kreditorių ir jų finansinių reikalavimų tvirtinimo, nebuvo aišku, kokia kreditorių pagalba reikalinga ir bus numatyta restruktūrizavimo plane, ar ji paveiks ir kaip paveiks kitų kreditorių, kurie nesudarė JANĮ 10 straipsnio 1 dalyje numatytų susitarimų, teises ir pareigas. Kita vertus, JANĮ nuostatos nenumato teismui pareigos atskirai patvirtinti restruktūrizavimo plano paveikiamų kreditorių sąrašą, nes toks sąrašas turi būti nurodytas restruktūrizavimo plane, kurio projektą parengti pareiga tenka juridinio asmens, kuriam iškelta restruktūrizavimo byla, vadovui, todėl apeliančių argumentai, jog pirmosios instancijos teismas, priimdamas skundžiamą nutartį, neatsižvelgė į 2023 m. gegužės 23 d. nutartimi patvirtintą kreditorių sąrašą, yra nepagrįsti.

51. Prašomame patvirtinti restruktūrizavimo plane nurodytas visų (pagal 2023 m. gruodžio 31 d. duomenis) teismo patvirtintų įmonės kreditorių finansinių reikalavimų sąrašas (3.1 punktas) ir restruktūrizavimo plano paveikiamų kreditorių finansinių reikalavimų sąrašas (3.3 punktas), nenurodant restruktūrizavimo plano nepaveikiamų kreditorių sąrašo ir priežasčių, kodėl kiti kreditoriai restruktūrizavimo plano nėra paveikiami. Restruktūrizavimo plano 6 punkte nurodyta, kad vienos eilės kreditorių reikalavimai tenkinami proporcingai pagal priklausančią kiekvienam kreditoriui sumą per restruktūrizavimo laikotarpį. Antrosios eilės kreditorių prašoma skolų gražinimo grafiką išdėstyti pirmiems–ketvirthiems restruktūrizavimo plano vykdymo metams pagal pateiktą prognozinę lentelę. Planuojama, kad hipoteka (įkeitimu) užtikrinti reikalavimai (AB „Swedbank“) bus padengti 2024 m., pirmosios eilės kreditorių reikalavimai bus padengti 2024 m. ir 2027 m., antrosios eilės kreditorių reikalavimai, – 2024–2027 m. laikotarpiu, antrosios eilės kreditorių reikalavimai, kurie paveikiami restruktūrizavimo plano, – 2027 m. Restruktūrizavimo plano 6 punkte taip pat nurodoma, kad antrosios eilės kreditorių reikalavimai bus padengiami po 10 proc. 2024–2027 m. laikotarpiu. Taigi, laikytina, kad restruktūrizavimo plano paveikiamais kreditoriais laikytini visi įmonės kreditoriai, įskaitant prieš restruktūrizavimo planą balsavusias kreditores AB „Swedbank“, AB, AB Šiaulių banką ir UAB „Inertus“, nes visų teismo patvirtintų kreditorių finansinių reikalavimų tenkinimas išdėstytas vienodomis proporcijomis ketverių metų terminui, o antrojo etapo finansinių reikalavimų padengimas atidėtas paskutiniams restruktūrizavimo metams, jeigu su kreditoriais nebus suderinta nuolaida dėl antrajame etape tenkinamų reikalavimų atsisakymo.

52. Apeliacinės instancijos teismas prieina išvadą, kad pirmosios instancijos teismas pagrįstai nurodė, jog prašomu patvirtinti restruktūrizavimo planu bus paveiktos visų įmonės kreditorių teisės ir pareigos, t. y. nepriklausomai nuo to, ar RUAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ restruktūrizavimo byloje teismo patvirtinti kreditoriai yra sudarę JANĮ 10 straipsnio 1 dalyje numatytus susitarimus, ar ne, atsižvelgus į prašomo patvirtinti restruktūrizavimo plano sąlygas, visi jie pripažintini restruktūrizavimo plano paveikiamais kreditoriais ir turinčiais teisę balsuoti dėl (ne)pritarimo restruktūrizavimo planui.

53. Apeliacinės instancijos teismo vertinimu, restruktūrizavimo plano nepaveikiamais kreditoriais galėtų būti laikomi tokie restruktūrizuojamos įmonės kreditoriai, kurių finansiniai reikalavimai būtų nepradelsti viso restruktūrizavimo proceso laikotarpiu (pvz., ilgalaikių ir tinkamai bei laiku vykdomų sutarčių atveju), tačiau nagrinėjamu atveju tokių kreditorių nenustatyta. Apeliantų prašomas patvirtinti restruktūrizavimo planas turi įtakos visų įmonės kreditorių teisėms ir pareigoms, o ne tik tiems kreditoriams, kurie suteikė įmonei pagalbą ir yra nurodyti pirmosios instancijos teismo 2023 m. gegužės 23 d. nutartyje patvirtintame paveiktų kreditorių sąrašė. Taigi, visi įmonės kreditoriai pripažintini restruktūrizavimo plano paveikiamais kreditoriais, galinčiais spręsti dėl (ne)pritarimo restruktūrizavimo plano projektui. Priešingu atveju, t. y. laikant, kad dėl (ne)pritarimo restruktūrizavimo planui galėtų balsuoti tik pagalbos susitarimą su įmone sudarę kreditoriai, būtų sudarytos sąlygos piktnaudžiauti restruktūrizavimo procesu, sudarant susitarimus su susijusiais kreditoriais ir patvirtinant bet kokio turinio restruktūrizavimo planą arba iš viso nesudarant pagalbos susitarimų, siekiant, jog dėl (ne)pritarimo restruktūrizavimo planui nebalsuotų nė vienas kreditorius.

54. Apeliacinės instancijos teismas nesutinka su apeliantų argumentais, kad prieš restruktūrizavimo plano projektą balsavusios kreditorės turėjo pateikti įrodymus, jog prašomas patvirtinti restruktūrizavimo planas yra nerealus ir neįvykdomas. Pažymėtina, kad restruktūrizavimo planui nepritarusios įmonės kreditorės argumentus, kodėl nepritarė restruktūrizavimo plano projektui, išdėstė teismui pateiktuose procesiniuose dokumentuose. Kita vertus, pagal JANĮ 104 straipsnio 2 dalies 13 punkto nuostatas būtent restruktūrizuojama įmonė restruktūrizavimo plane privalo pagrįsti jame numatytų priemonių ekonominio ir teisinio pagrįstumo vertinimą, t. y. nurodyti konkrečias priemones, iš kurių būtų galima spręsti, jog restruktūrizavimo procesas leis juridiniam asmeniui įveikti finansinius sunkumus, išsaugoti gyvybingumą ir išvengti bankroto.

55. JANĮ 1111 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad kreditorių grupėse restruktūrizavimo plano paveikiamiems kreditoriams nepritarus restruktūrizavimo plano projektui, juridinio asmens vadovo arba kreditorių siūlymu, pritarus juridinio asmens vadovui, teismas gali patvirtinti restruktūrizavimo planą, jeigu tenkinamos visos šios sąlygos: 1) įgyvendinti šio įstatymo 104, 105, 106 ir 110 straipsniuose nurodyti reikalavimai; 2) restruktūrizavimo plano projektui pritarė: a) kreditorių, kurių reikalavimai užtikrinti įkeitimu ir (ar) hipoteka, grupė arba b) kitų kreditorių grupė, jeigu jos kreditorių jokie reikalavimai nebūtų patenkinami bankroto atveju, taip pat įvertinus ir kreditorių reikalavimų tenkinimo galimybių vertinę išraišką juridinio asmens pardavimo atveju; 3) restruktūrizavimo planu užtikrinama, kad jam nepritariančių restruktūrizavimo plano paveikiamų kreditorių grupės reikalavimai būtų tenkinami pagal šio įstatymo 94 straipsnyje nustatytą reikalavimų tenkinimo prioritetų eiliškumą; 4) nė viena restruktūrizavimo plano paveikiamų kreditorių grupė pagal restruktūrizavimo planą negautų didesnės sumos, negu teismo patvirtintų kreditorių reikalavimų suma.

56. JANĮ 1111 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad pagal šio straipsnio 2 dalies 2 punktą laikoma, jog restruktūrizavimo planui pritarta, jeigu jam pritarė restruktūrizavimo plano paveikiami grupės kreditoriai, kurių reikalavimų suma vertine išraiška sudaro daugiau kaip 1/2 visų teismo patvirtintų grupės kreditorių reikalavimų sumos, o šio straipsnio 4 dalis nustato, jog šiame straipsnyje nustatytiems restruktūrizavimo plano tvirtinimo atvejams mutatis mutandis (su tam tikrais pakeitimais) taikomas šio įstatymo 111 straipsnis.

57. Taigi, kaip teisingai nurodė pirmosios instancijos teismas, restruktūrizavimo plano (ne)tvirtinimo klausimas sprendžiamas, vertinant bei atsižvelgiant į JANĮ 111 straipsnio 3 dalies 1–6 punktuose nurodytas aplinkybes ir, nustačius bent vieną iš šių aplinkybių, priimama nutartis netvirtinti restruktūrizavimo plano.

58. Pagal JANĮ 111 straipsnio 3 dalies 1–6 punktus teismas priima nutartį netvirtinti restruktūrizavimo plano, jeigu yra bent viena iš šių aplinkybių: 1) nebuvo įgyvendinti šio įstatymo 1023, 104–107 ir 110 straipsniuose nurodyti reikalavimai; 2) dėl restruktūrizavimo plano projekte nustatytų priemonių šio plano projektui nepritarusių kreditorių reikalavimų tenkinimo apimtis būtų mažesnė nei bankroto atveju; 3) restruktūrizavimo plano projekte numatytos naujo finansavimo priemonės nėra būtinos restruktūrizavimo planui įgyvendinti ir nepagrįstai riboja restruktūrizavimo plano projektui nepritarusių kreditorių interesus; 4) restruktūrizavimo plano projekte numatytos priemonės akivaizdžiai nepadės juridiniam asmeniui įveikti finansinių sunkumų, išsaugoti gyvybingumo ir išvengti bankroto; 5) restruktūrizavimo plano projektas neatitinka valstybės pagalbos teikimo reikalavimų; 6) nuo teismo nutarties iškelti restruktūrizavimo bylą priėmimo dienos juridinis asmuo nemoka mokesčių.

59. JANĮ 28 straipsnio 3–4 dalyse nurodyta, kad iškėlus nemokumo bylą juridinis asmuo moka visus einamuosius mokėjimus. Einamieji mokėjimai gali būti išieškomi CPK, Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo nustatyta tvarka. Tinkamas tokių einamųjų mokėjimų vykdymas yra viena iš sėkmingo restruktūrizavimo sąlygų, nes kreditoriai, kuriems tinkamai ir laiku mokamos eilinės įmokos, turi didesnę pasitikėjimą juridiniu asmeniu, siekiančiu restruktūrizuotis, o tai yra svarbi aplinkybė kreditoriams balsuojant dėl restruktūrizavimo plano patvirtinimo. Einamųjų įmokų mokėjimas, kai bendra einamųjų įmokų suma patvirtinama teismo nutartimi, yra aktualus tik iki restruktūrizavimo plano patvirtinimo, nes vėliau mokėjimai vykdomi restruktūrizavimo plane nustatyta tvarka. Einamieji mokėjimai yra juridinio asmens išlaidos, kurios yra būtinos užtikrinant juridinio asmens ūkinės komercinės veiklos tęstinumą (JANĮ 2 straipsnio 2 dalis) ir siekiant vykdyti juridinio asmens restruktūrizavimo procesą (Lietuvos apeliacinio teismo 2021 m. sausio 21 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e2-1101-553/2021).

60. Kaip nurodyta pirmosios instancijos teismo 2023 m. sausio 26 d. nutartyje, kuria įmonei iškelta restruktūrizavimo byla, įmonei leista naudoti bendrą 300 225,30 Eur sumą per 1 kalendorinį mėnesį įmonės ūkinei komercinei veiklai reikalingiems einamiesiems mokėjimams ir įmokoms, įskaitant ir privalomąsias įmokas, atlikti iš įmonės sąskaitų, neatsižvelgiant į tai, kad šios sąskaitos yra areštuotos ar joms taikomi kiti disponavimo apribojimai. Nepaisant to, byloje nustatyta, kad 2024 m. sausio 31 d. įmonė turėjo 73 907,39 Eur socialinio draudimo skolą, nuo 2024 m. vasario 19 d. – 91 438,76 Eur skolą, nuo 2024 m. kovo 13 d. – 91 329,21 Eur skolą, o nuo 2024 m. balandžio 3 d. iki 2024 m. balandžio 8 d. – 103 774,82 Eur. Iš apeliacinės instancijos teismui viešai prieinamų duomenų nustatyta, kad įmonės socialinio draudimo skola 2024 m. gegužės 27 d. padidėjo iki 118 653,88 Eur, mokestinė nepriemoka 2024 m. gegužės 24 d. sudarė 63 747,60 Eur (CPK 179 straipsnio 3

dalis). Taigi, įmonės 2024 m. balandžio 24 d. pažyma nepaneigia aplinkybės, kad įmonė tinkamai nevykdo mokesčių prievolių, kurių tinkamas vykdymas pripažįstamas reikšminga aplinkybe, sprendžiant dėl įmonės restruktūrizavimo proceso tikslingumo, įmonės mokumo, gyvybingumo, todėl aplinkybė, kad įmonė yra įsiskolinusi valstybės biudžetu ir valstybiniam socialinio draudimo fondo biudžetui, skolos nuolat auga nepaisant to, jog įmonei leista mokėti einamuosius mokėjimus, suteikė pirmosios instancijos teismui pagrįstą pagrindą netvirtinti įmonės restruktūrizavimo plano (JANĮ 111 straipsnio 3 dalies 6 punktas).

61. Apeliacinės instancijos teismo vertinimu, pirmosios instancijos teismas pagrįstai nurodė, kad RUAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ restruktūrizavimo plano projektas negali būti tvirtinamas ir dėl to, jog jame numatytos priemonės akivaizdžiai nepadės juridiniam asmeniui įveikti finansinius sunkumus, išsaugoti gyvybingumą ir išvengti bankroto.

62. JANĮ 111 straipsnio 3 dalies 4 punkte nurodyta, kad teismas priima nutartį netvirtinti restruktūrizavimo plano, jeigu restruktūrizavimo plano projekte numatytos priemonės akivaizdžiai nepadės juridiniam asmeniui įveikti finansinių sunkumų, išsaugoti gyvybingumo ir išvengti bankroto. Apeliacinės instancijos teismo vertinimu, restruktūrizavimo plane turėtų būti išsamiai aprašytos, kokiomis konkrečiomis priemonėmis ir (ar) veiksmais bus pasiekti juridinio asmens ilgalaikiai strateginiai ir detalūs pagrindžiami tikslai, užtikrintas juridinio asmens gyvybingumas ir atkurtas mokumas. Nurodytos priemonės turi būti suformuluotos ir pateikiamos nuodugniai, nedeklaratyviai, t. y. priemonės (ekonominės, techninės, organizacinės ir kt.) turi būti ekonomiškai pagrįstos ir realios, praktiškai įgyvendinamos, tokios, kad padėtų atkurti juridinio asmens mokumą ir sumažintų įsiskolinimus kreditoriams, suprantamos ir aiškios, neabstraktus, neformalaus pobūdžio.

63. Iš apelianų prašomo patvirtinti įmonės restruktūrizavimo plano projekto turinio nustatyta, kad įmonė, siekdama pagerinti finansinę situaciją ir atsiskaityti su kreditoriais, 4 metų laikotarpiu ketina toliau vykdyti pagrindinę veiklą, iš skolininkų atgauti lėšas, skolintis. Apeliacinės instancijos teismo vertinimu, įmonės restruktūrizavimo plane nurodytos priemonės yra deklaratyvios ir konkrečiais duomenimis nepagrindžia būdų iš esmės pagerinti įmonės turtinę padėtį, atsiskaityti su kreditoriais bei išsaugoti įmonės gyvybingumą. Įmonė toliau ketina vykdyti tą pačią veiklą, nors byloje nustatyta, jog įmonės vykdoma veikla yra nuostolinga ir negeneruojanti pakankamai pajamų, t. y. 2022 m. patirta 3 548 655 Eur nuostolių, 2023 m. – 1 112 990 Eur, 2020 m. gauta 21 625 749 Eur pajamų, 2021 m. – 14 320 429 Eur, 2022 m. – 4 183 239 Eur, 2023 m. – tik 2 660 906 Eur. Restruktūrizavimo plano projekte prognozuojama, kad 2024 m. pardavimų pajamas sudarys 6 818 000 Eur, pelnas – 323 600 Eur, 2025 m. – atitinkamai 6 850 000 Eur ir 300 000 Eur, 2026 m. – atitinkamai 7 000 000 Eur ir 304 000 Eur, o paskutiniiais restruktūrizavimo 2027 m. – atitinkamai 7 200 000 Eur ir 311 400 Eur. Palyginus šiai bylai aktualų restruktūrizavimo plano projektą ir 2023 m. liepos 14 d. kreditorių susirinkime svarstytą pradinį restruktūrizavimo plano projektą matyti, jog įmonės vykdomų sutarčių skaičius sumažėjo nuo 8 iki 3, įmonė neturi sudariusi naujų sutarčių. Įmonės debitorijų pradelstos skolos sudaro tik 196 280,18 Eur, todėl net laikant, kad įmonė visą restruktūrizavimo laikotarpį veiks pelningai, numatomo gauti pelno ir pajamų iš debitorijų nepakaks padengti kreditorių finansinius reikalavimus, juolab kad įmonės įsipareigojimai kreditoriams šiuo metu sudaro 3 822 893,06 Eur (padidėjo skola hipotekos kreditoriui AB „Swedbank“, 2024 m. kovo 21 d. išmokėjus 1 216 880,29 Eur garantiją Luminor Bank AS Lietuvos skyriui), o ne 2 609 012,77 Eur, kaip nurodyta restruktūrizavimo plano projekte. Be to, restruktūrizavimo plano projekte įmonė įsipareigojo gražinti kreditoriams 461 572,81 Eur skolą, gauti 6 818 000 Eur pajamų ir virš 300 000 Eur pelno, nors duomenų apie vykdomas sutartis, leisiančias sugeneruoti tokias pajamas ir pelną,

nepateikė. Restruktūrizavimo plano deklaratyvų pobūdį patvirtina ir tai, kad pradiniame 2023 m. restruktūrizavimo plano projekte įmonė nurodė, jog 2023 m. gaus 6 818 000 Eur pajamų, 293 600 Eur pelno, atgaus 500 000 Eur skolų, tačiau 2023 m. įmonės pardavimo pajamos sudarė tik 2 660 906 Eur, patiriant 1 112 990 Eur nuostolių, t. y. įmonės užsibrėžti veiklos vykdymo tikslai neatitinka realiai pasiektų veiklos rezultatų.

64. Apeliantai atskirajame skunde nurodė, kad pateiks informaciją apie įmonės vykdytas, vykdomas ar vykdytinas sutartis, kurios nenurodytos restruktūrizavimo plano projekte, tačiau tokios informacijos nepateikė. Apeliantų akcentuojama Vilniaus apygardos teismo civilinė byla Nr. e2-250-656/2024, kurioje įmonė siekia prisiteisti iš UAB „Alvora“ 4 670 709,87 Eur skolą, šiuo metu pagal LITEKO duomenis (CPK 179 straipsnio 3 dalis) nėra išnagrinėta pirmosios instancijos teisme, todėl nėra pagrindo spręsti, jog artimiausiu metu įmonė gaus papildomų, restruktūrizavimo plano projekte nenumatytų pajamų.

65. Taigi, pirmosios instancijos teismas pagrįstai nurodė, kad RUAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ restruktūrizavimo plano projekte nurodytos priemonės yra deklaratyvios, tinkamai nedetalizuotos, nepagrįstos objektyviais efektyvumo ir realumo duomenimis, duomenys neatitinka realios tikrovės, dėl to negalima tikėtis, kad plane numatytos priemonės leis iš esmės pagerinti įmonės turtinę padėtį, atsiskaityti su kreditoriais bei išsaugoti įmonės gyvybingumą. Įmonės veiklos rezultatai iki ir po restruktūrizavimo bylos iškėlimo, labai padidėjo skolos ir nemokami einamieji mokesčiai nesudaro pagrindo pripažinti restruktūrizavimo plane nurodytas priemones mokumui atkurti ir veiklos prognozes pagrįstomis.

66. Apeliacinės instancijos teismas pritaria pirmosios instancijos teismo argumentams nepatvirtinti restruktūrizavimo plano projekto ir tuo pagrindu, kad įmonės restruktūrizavimo planas buvo pateiktas teismui tvirtinti, praleidus įstatymo nustatytą terminą.

67. Pagal JANĮ 110 straipsnio 1 dalį nemokumo administratorius arba juridinio asmens vadovas restruktūrizavimo plano projektą, kuriam pritarta šio įstatymo 106, 107 arba 1111 straipsniuose nustatyta tvarka, ne vėliau kaip per 4 mėnesius nuo nutarties iškelti restruktūrizavimo bylą įsiteisėjimo dienos turi pateikti teismui. To paties straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad teismas nemokumo administratoriaus arba juridinio asmens vadovo prašymu, jeigu tam pritaria kreditorių susirinkimas ir pagrindžiama akivaizdi pažanga svarstant restruktūrizavimo plano projektą, turi teisę pratęsti restruktūrizavimo plano projekto pateikimo teismui terminą. Bendras restruktūrizavimo plano projekto pateikimo teismui terminas negali viršyti 6 mėnesių nuo nutarties iškelti restruktūrizavimo bylą įsiteisėjimo dienos (JANĮ 110 straipsnio 3 dalis).

68. Nagrinėjamu atveju nustatyta, kad pirmosios instancijos teismo nutartis iškelti įmonei restruktūrizavimo bylą įsiteisėjo 2023 m. kovo 17 d. Pirmosios instancijos teismas 2023 m. spalio 4 d. nutartimi nutarė nepatvirtinti RUAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ restruktūrizavimo plano, panaikino RUAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ 2023 m. liepos 14 d. kreditorių susirinkimo antruoju darbotvarkės klausimu priimtą sprendimą ir pritarimo RUAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ restruktūrizavimo planui klausimą perdavė spręsti iš naujo paveikiamiems kreditoriams grupėse, įpareigojant nemokumo administratorę UAB „Valnetas“ iki 2023 m. lapkričio 17 d. pateikti teismui tvirtinti restruktūrizavimo planą. Kaip minėta, pirmosios instancijos teismo 2023 m. spalio 4 d. nutartis įsiteisėjo 2023 m. lapkričio 23 d., apeliacinės instancijos teismui palikus pirmosios instancijos teismo nutartį nepakeistą. Pažymėtina, kad nagrinėjamu atveju restruktūrizavimo plano projektas pateiktas tvirtinti tik po teismo 2024 m. sausio 15 d. ir 2024 m. sausio 26 d. raginimų pateikti informaciją ir kitus dokumentus dėl

restruktūrizavimo proceso eigos. Prašymas patvirtinti 2024 m. vasario 15 d. kreditorių susirinkime nepatvirtintą restruktūrizavimo plano projektą teismui pateiktas tik 2024 m. vasario 29 d., nenurodant tokio delsimo priežasčių, ir pateikiant iš esmės analogiško turinio restruktūrizavimo plano projektą, kurio pirmosios instancijos teismas nepatvirtino 2023 m. spalio 4 d. nutartimi.

69. Kaip minėta, restruktūrizavimo plano projektas turi būti pateiktas teismui tvirtinti vėliausiai per 6 mėnesius nuo teismo nutarties iškelti juridiniam asmeniui restruktūrizavimo bylą įsiteisėjimo dienos. Restruktūrizavimo plano projekto parengimo ir pateikimo teismui tvirtinti laikotarpis negali būti neapibrėžtas ir išėstas laike, priešingu atveju, restruktūrizavimo procesas galėtų tapti tik priemone atitolinti bankroto procesą ir sudarytų galimybę piktnaudžiauti restruktūrizavimo procese restruktūrizuojamo juridinio asmens statusą įgijusiam juridiniam asmeniui JANĮ suteikiamomis lengvatomis. Taigi, tiek restruktūrizavimo administratorius, tiek restruktūrizuojamo juridinio asmens vadovas privalo veikti sąžiningai ir apdairiai bei laikytis JANĮ nustatytų terminų. Nagrinėjamu atveju restruktūrizuojamai įmonei buvo sudarytos sąlygos pateikti tvirtinti restruktūrizavimo plano projektą viršijant įstatyme nustatytą terminą. Pažymėtina, kad restruktūrizavimo proceso tikslai negali būti pasiekti neprotingai, neracionaliai naudojant restruktūrizavimo procedūras, nepaisant operatyvumo reikalavimų, todėl iš esmės analogiško restruktūrizavimo plano projekto, kuriam nepritarė įmonės kreditoriai, pateikimas sudarė pirmosios instancijos teismui pagrįstą pagrindą netvirtinti restruktūrizavimo plano, juolab kad įmonė nemoka einamųjų mokesčių, o restruktūrizavimo planas yra realiai neįgyvendinamas (JANĮ 1111 straipsnio 2 dalies 1 punktas).

Dėl restruktūrizavimo bylos nutraukimo ir bankroto bylos iškėlimo

70. Pagal JANĮ 114 straipsnio 1 dalį teismas įmonės restruktūrizavimo bylą nutraukia, jeigu yra nors vienas iš šių pagrindų: 1) nustatytais terminais nepateikiamas restruktūrizavimo planas; 2) teismas nepatvirtina restruktūrizavimo plano; 3) nevykdomas arba netinkamai vykdomas restruktūrizavimo planas; 4) juridinis asmuo nemoka visų ar dalies mokesčių; 5) nepateikiama galutinė restruktūrizavimo ataskaita; 6) vykdomi šio įstatymo 28 straipsnio 1 dalies 1, 3, 6 ir 7 punktuose nustatyti veiksmai. Teismas nutraukia restruktūrizavimo bylą šio straipsnio 1 dalies 3 ir 4 punktuose nurodytais pagrindais, jeigu šiuose punktuose nurodytos aplinkybės tęsiasi ne trumpiau kaip 4 mėnesius (JANĮ 114 straipsnio 2 dalis).

71. Pagal JANĮ 114 straipsnio 3 dalį teismas nutraukia restruktūrizavimo bylą ir ta pačia nutartimi iškelia bankroto bylą, jeigu padaro pagrįstą išvadą, kad juridinis asmuo yra nemokus ir yra bent vienas JANĮ 114 straipsnio 1 dalyje nustatytų pagrindų.

72. Juridinio asmens nemokumas – tai juridinio asmens būseną, kai juridinis asmuo laiku negali vykdyti turtinių prievolių arba juridinio asmens įsipareigojimai viršija jo turto vertę (JANĮ 2 straipsnio 7 dalis), t. y. nemokumo būsenai konstatuoti yra būtina bent viena iš nustatytų aplinkybių: 1) negalėjimas laiku įvykdyti turtinių prievolių; 2) juridinio asmens įsipareigojimai viršija jo turto vertę.

73. Kasacinio teismo praktikoje nurodoma, kad juridinio asmens nemokumas sietinas ir su kitais rimtais finansiniais sunkumais, kuriuos atspindi tokie požymiai: 1) juridinis asmuo nevykdo įstatuose apibrėžtos veiklos arba vykdoma veikla ilguoju periodu kuria tik nuostolius ir nėra perspektyvų atkurti įprastos veiklos vykdymą ir stabilizuoti padėtį; 2) juridinis asmuo sistemiškai nevykdo įsipareigojimų kreditoriams; 3) juridinis asmuo neturi

turto, kuris būtų pakankamas kreditorių finansiniams reikalavimams patenkinti (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. gegužės 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-105-684/2019).

74. Kiekvienu atveju, sprendžiant klausimą dėl bankroto bylos iškelimo, svarbu nuodugniai išsiaiškinti, ar įmonė yra iš tiesų nemoki ir nebegalės vykdyti veiklos, ar ji tik turi laikinų finansinių sunkumų, kurie gali būti išspręsti, išsaugant įmonę kaip veikiančią rinkos dalyvį (Lietuvos apeliacinio teismo 2019 m. rugpjūčio 1 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e2-1128-381/2019).

75. Bankroto proceso paskirtis ir tikslas yra ne tik pašalinti nemokią įmonę iš rinkos ir taip užtikrinti rinkos stabilumą bei skatinti ekonominį kilimą, bet ir, konstatavus juridinio asmens nemokumą, greičiau apsaugoti nemokios įmonės kreditorių ir pačios įmonės interesus (Lietuvos apeliacinio teismo 2020 m. balandžio 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e2-680-241/2020).

76. Tam, kad būtų nustatyta reali įmonės turtinė padėtis, teismas juridinio asmens nemokumo klausimą turi spręsti pagal aktualius finansinės atskaitomybės duomenis ir kitus byloje esančius įrodymus, kurie pagrįstų įsipareigojimų kreditoriams dydį ir realią, o ne įrašytą balanse, įmonės turimo turto vertę. Nors įmonės (ne)mokumą apsprendžia finansinės atskaitomybės dokumentai – balansas, pelno (nuostolių) ataskaita, tačiau įmonės balansas nėra vienintelis dokumentas, kurio pagrindu galima nustatyti įmonės (ne)mokumo būklę.

77. Apeliacinės instancijos teismas pažymi, kad, sprendžiant bankroto bylos iškelimo juridiniam asmeniui klausimą, yra tikrinama konkrečios įmonės turtinė padėtis, galimybė atsiskaityti su kreditoriais ir toliau tęsti veiklą, t. y. įmonės mokumas ir gyvybingumas.

78. Apeliacinės instancijos teismas pažymi, kad, sprendžiant bankroto bylos iškelimo įmonei klausimą, mokumo pagrindimo našta perkeliama įmonei, kuriai prašoma iškelti bankroto bylą (JANĮ 20 straipsnio 2 dalis, CPK 12, 178 straipsniai), todėl būtent ji turi pateikti įrodymus, pagrindžiančius jos pakankamą finansinę padėtį. Juridinio asmens teisė būti išklaustyta užtikrinama, pateikiant procesinius dokumentus ir turtinę padėtį apibūdinančius duomenis.

79. Įmonės vadovas, siekdamas išvengti bankroto bylos iškelimo, turėjo pareigą pateikti įrodymus, kad įmonė realiai vykdo veiklą, dirba pelningai, turto turi daugiau nei pradelstų įsipareigojimų ir gali laiku įvykdyti turtines prievolės.

80. Šiaulių apygardos teismas 2024 m. sausio 26 d. nutartimi nutarė įpareigoti RUAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ iki 2024 m. vasario 9 d. pateikti teismui 2023 m. balansą, pelno (nuostolių) ataskaitą, kreditorių ir debitorių sąrašus, nurodant įsipareigojimų ir skolų sumas, atsiskaitymo terminus, duomenis apie visą turimą turtą 2024 m. sausio 1 d., duomenis apie įkeistą turtą, informaciją, ar yra teismuose įmonei iškeltos bylos, duomenis apie išieškojimus ne ginčo tvarka, informaciją apie vykdomus išieškojimus iš įmonės ir kitus įsipareigojimus, pateikti įrodymus, ar yra kreiptasi į teismus dėl debitorinių skolų išieškojimo ir duomenis apie išieškojimus įmonės naudai.

81. Iš įmonės vadovo pateiktų duomenų nustatyta, kad 2023 m. įmonės turto vertė buvo 3 334 144 Eur (kilnojamojo turto vertė 190 407,40 Eur), įsipareigojimai kreditoriams sudarė 3 793 594 Eur, įmonė patyrė 1 112 990 Eur nuostolių. Pažymėtina, kad įmonės įsipareigojimai kreditoriams šiuo metu yra dar didesni, skolos nuolat auga, nes, kaip minėta, įmonė nemoka

einamųjų mokesčių, AB „Swedbank“ pateiktais duomenimis 2024 m. kovo 21 d. bankas išmokėjo Luminor Bank AS Lietuvos skyriui 1 216 880,29 Eur garantiją, todėl šia suma yra padidėjęs įmonės įsipareigojimas kreditoriui AB „Swedbank“.

82. Atskirajame skunde apeliantai nurodė, kad įmonei nebuvo žinoma, jog teismas nepatvirtins restruktūrizavimo plano, todėl įmonė neturėjo galimybės atlikti įmonei priklausančio turto vertinimą, siekiant pagrįsti realią turimo turto vertę, t. y. apeliančių teigimu, įmonės turto vertė yra didesnė. Apeliantas apeliacinės instancijos teismui pateikė VŠĮ „Emprekis“ 2024 m. balandžio 25 d. pažymą apie automobilių vidutines rinkos vertes. Apelianto teigimu, nurodyta pažyma patvirtina, kad įmonei priklausančio kilnojamą turto vertė yra ne 190 407,40 Eur, o 2 050 023 Eur.

83. Kasacinio teismo praktikoje, nagrinėjant ginčus, kuriuose kilęs turto vertės nustatymo klausimas, išaiškinta, kad turto rinkos kaina gali būti nustatoma remiantis viešų registru duomenimis, ekspertų išvadomis bei bet kuriais įrodymais, kuriais remdamasis teismas suformuoja savo įsitikinimą. Kai vidutinė turto rinkos vertė nustatoma masinio vertinimo būdu, ją apskaičiuojant imama ne konkretaus turto vertė, bet vidutinė panašių objektų vertė, neatsižvelgiant į individualias turto savybes. Individualaus vertinimo išvados, kuriose matyti specifinės konkretaus turto savybės, rinkos kainų pokyčiai ir panašios turto vertei turinčios įtakos aplinkybės, yra laikomos tikslesniais turto vertės įrodymais (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. lapkričio 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-447-611/2016).

84. Apeliacinės instancijos teismas pažymi, kad VŠĮ „Emprekis“ duomenys apie vidutines automobilių rinkos kainas nėra pakankami konstatuoti, jog VŠĮ „Emprekis“ pažymoje nurodyto įmonės kilnojamą turto (automobilių, sunkvežimių, priekabų, ekskavatorių, suvirinimo aparatų ir pan.) vertė atitinka pažymoje nurodytą realią rinkos vertę, nes pažyma yra grindžiama VŠĮ „Emprekis“ paieškos duomenų bazės duomenimis, kuriuose nurodyta vidutinė automobilių kaina, apskaičiuota masinio vertinimo būdu. Byloje nėra duomenų, kad įmonės kilnojamas turtas, kuris nurodytas VŠĮ „Emprekis“ pažymoje, buvo įvertintas individualiai, t. y. apžiūrint konkretų įmonei priklausantį turtą, įvertinant jo būklę, komplektaciją, techninius parametrus ir pan. VŠĮ „Emprekis“ pažymoje nurodoma tik bendro pobūdžio informacija apie tos pačios rūšies transporto priemonių ir įrenginių grupei taikomą vidutinę rinkos kainą, neatsižvelgiant į konkretaus turto specifikaciją, nusidėvėjimą ir pan., todėl apeliacinės instancijos teismas neturi pagrindo vadovautis pažymoje nurodytais duomenimis.

85. Apeliacinės instancijos teismas prieina išvadą, kad apeliantai nepaneigė pirmosios instancijos teismo išvadų, jog įmonės įsipareigojimai viršija įmonės turimo turto vertę. Kaip minėta, įmonės įsipareigojimai kreditoriams yra didesni nei nurodoma įmonės 2023 m. balanse dėl nemokamų einamųjų mokesčių ir padidėjusios skolos hipotekos kreditoriui. Be to, iš apeliančių apeliacinės instancijos teismui pateiktų įmonės 2024 m. kovo 31 d. balanso ir 2024 m. gegužės 13 d. pažymos matyti, kad viso įmonės turto vertė (3 016 284 Eur) yra daugiau nei 300 000 Eur mažesnė nei nurodyta 2023 m. balanse. Iš viešų duomenų (2024 m. gegužės 21 d.) taip pat nustatyta, kad įmonės darbuotojų skaičius nuo restruktūrizavimo plane nurodyto 54 sumažėjo iki 26, t. y. daugiau nei per pusę (CPK 179 straipsnio 3 dalis).

86. Pažymėtina, kad tinkamas mokestinių prievolių vykdymas, darbuotojų skaičiaus mažėjimas, pripažįstamas reikšminga aplinkybe, sprendžiant dėl įmonės mokumo, gyvybingumo. Aplinkybė, kad įmonė yra įsiskolinusi valstybės biudžetui, darbuotojų skaičius

sumažėjo daugiau nei per pusę, patvirtina įmonės vykdomos veiklos stagnaciją, negalėjimą atsiskaityti su kreditoriais, o kartu ir įmonės nemokumą.

87. Apeliacinės instancijos teismas pažymi, kad įmonės vadovas nenurodė kitų aplinkybių ir nepateikė įrodymų, iš kurių būtų galima nuspręsti, jog įmonė neatitinka nemokios įmonės būklės. Sprendžiant dėl įmonės nemokumo ir bankroto bylos iškėlimo, reikšmingomis aplinkybėmis laikytina jos vykdoma ūkinė komercinė veikla ir šios veiklos sėkmingo vykdymo perspektyvos, planuojamų gauti pajamų realumas. Įmonės vadovas, nesutikdamas su pirmosios instancijos teismo išvadamis, susijusiomis su įmonės nemokumu, nepateikė įrodymų, kad įmonė šiuo metu sudaro naujas sutartis su užsakovais. Apeliacinės instancijos teismo vertinimu, einamųjų mokesčių nemokėjimas, ženklus darbuotojų skaičiaus sumažėjimas patvirtina, kad restruktūrizuojama įmonė neturi pajėgumų aktyviai vykdyti veiklą, gauti pajamas, generuoti pelną. Priešingai, apeliantai įmonės mokumą siejo su restruktūrizavimo plano patvirtinimu, o didžioji dalis atskirojo skundo argumentų yra susijusi ne su įmonės veiklos perspektyvomis, o kreditorių susirinkime priimto sprendimo nepatvirtinti restruktūrizavimo plano nepagrįstumu, t. y. netinkamu balsų skaičiavimu, nors iš esmės tapatus klausimas (dėl (ne)paveikiamų kreditorių) įmonės restruktūrizavimo byloje buvo išspręstas įsiteisėjusiais teismų procesiniais sprendimais dar 2023 m. spalio–lapkričio mėn., t. y. beveik prieš pusę metų.

88. Apeliacinės instancijos teismas pažymi, kad įmonės nemokumas nagrinėjamu atveju konstatuotas pagrįstai, nes įmonė laiku neatsiskaito su valstybės biudžetu ir po restruktūrizavimo bylos iškėlimo įmonės darbuotojų skaičius itin sumažėjo, skolos nuolat didėja, o pateiktas restruktūrizavimo planas ir jame nurodytos mokumo atkūrimo priemonės yra neįgyvendinamos ir deklaratyvaus pobūdžio.

89. Tinkamas įmonės prievolių vykdymas yra socialiai ir ekonomiškai reikšmingas įmonės gyvybingumo rodiklis, leidžiantis spręsti dėl įmonės veiklos vykdymo ir gebėjimo ją vykdyti ateityje. Jei įmonė akivaizdžiai nevykdo (negali vykdyti) mokesčių prievolių ir mokesčių administratorius nesuteikia pagalbos, kyla abejonės, ar tokia įmonė gali būti laikoma gyvybinga (Lietuvos apeliacinio teismo 2022 m. liepos 21 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e2-806-407/2022).

90. Byloje nėra duomenų apie įmonės gerą finansinę būklę. Nustatytos aplinkybės patvirtina, kad įmonė turi ilgalaikius finansinius sunkumus, įmonė nepagrindė, jog jos reali turto vertė yra didesnė už įsipareigojimus kreditoriams, gauna pakankamas pajamas, pelną ir gali atsiskaityti su kreditoriais. Įmonės nemokumo procesas tęsiasi nuo 2022 m. pabaigos, tačiau iki šiol, t. y. ir po restruktūrizavimo bylos iškėlimo praėjus daugiau nei vienerių metų laikotarpiui, įmonė nepateikė duomenų, kad jos vykdoma veikla yra perspektyvi ir įmonė yra pajėgi įveikti finansinius sunkumus. Įmonės turtas nuolat mažėja, o skolos didėja, todėl atsisakymas iškelti bankroto bylą gali lemti dar didesnę pradelstų finansinių reikalavimų padidėjimą, kuris pažeistų pačios įmonės ir jos kreditorių teises bei teisėtus interesus.

91. Apeliacinės instancijos teismas prieina išvadą, kad UAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ finansiniai sunkumai yra tęstinio ir ilgalaikio pobūdžio, įmonė negali vykdyti turtinių prievolių kreditoriams. Byloje nėra duomenų, kad įmonė su valstybės biudžetu ir valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetu neatsiskaito dėl kitų, bet ne dėl blogos finansinės būklės, nulemtų priežasčių. Apeliantai neįrodė, kad įmonė yra pajėgi išspręsti tęstinius ir ilgalaikius finansinius sunkumus bei gali vykdyti prievoles kreditoriams, nes įmonė yra nemoki ir negyvybinga.

92. Apeliacinės instancijos teismo nuomone, pirmosios instancijos teismas pagrįstai nustatė, kad įmonė yra nemoki. UAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ nei pirmosios instancijos teismui, nei apeliacinės instancijos teismui neįrodė, kad yra pajėgi išspręsti finansinius sunkumus, gali vykdyti savo prievolės ir yra moki. Nagrinėjamu atveju įmonė neįrodė, kad jos finansiniai sunkumai yra laikino pobūdžio ir egzistuoja perspektyvos atkurti juridinio asmens mokumą bei atsiskaičyti su kreditoriais.

93. Apeliacinės instancijos teismas pažymi, kad bankrutuojančiai įmonei atsiskaičius su visais kreditoriais arba kreditoriams atsisakius savo reikalavimų, arba sudarius su kreditoriais taikos sutartį, bankroto byla bet kurioje bankroto proceso stadijoje (iki teismo sprendimo dėl juridinio asmens pabaigos įsiteisėjimo dienos) gali būti nutraukiama (JANĮ 78 straipsnio 1, 2 dalys, 79 ir 80 straipsniai). Be kita ko, bankroto bylos iškėlimas neužkerta kelio kreiptis į teismą dėl restruktūrizavimo bylos iškėlimo, nes pagal JANĮ 78 straipsnio 3 dalį sprendimas iškelti restruktūrizavimo bylą ir nutraukti bankroto bylą gali būti priimtas iki teismo nutarties likviduoti juridinį asmenį dėl bankroto įsiteisėjimo dienos.

Dėl bylos procesinės baigties

94. Apibendrinamas tai, kas išdėstyta, apeliacinės instancijos teismas pažymi, kad pirmosios instancijos teismas, nustatydamas bylai reikšmingas faktines aplinkybes, tinkamai ištyrė ir įvertino byloje surinktus įrodymus, pirmosios instancijos teismo išvados atitinka byloje surinktų įrodymų visetą. Pirmosios instancijos teismas pagrįstai nustatė, kad įmonės restruktūrizavimo planas negali būti tvirtinamas, nes jam nepritarė kreditoriai, restruktūrizavimo planas yra realiai neįgyvendinamas, įmonė nemoka einamųjų mokesčių, skolos kreditoriams nuolat didėja, įmonė yra nemoki ir nėra pagrindo konstatuoti, jog artimiausiu metu jos turtinė padėtis gali reikšmingai pagerėti. Taigi, apelianų atskirojo skundo argumentai atmetami kaip nepagrįsti, o pirmosios instancijos teismo nutartis paliekama nepakeista. Kiti apelianų argumentai neturi teisinės reikšmės skundžiamos pirmosios instancijos teismo nutarties teisėtumui ir pagrįstumui, todėl apeliacinės instancijos teismas jų nevertina.

95. Atmetus atskirąjį skundą, apellantams nėra atlyginamos jų patirtos bylinėjimosi išlaidos apeliacinės instancijos teisme.

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėja, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 337 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 331 straipsniu,

n u t a r i a:

Šiaulių apygardos teismo 2024 m. balandžio 15 d. nutartį palikti nepakeistą.

Teisėja

Neringa Švedienė